

MIRAN POTRČ POSEBEJ ZA ISKRO PRED IX. KONGRESOM ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Za sindikat, na katerega se bodo delavci lahko zanesli

Prihodnji teden ali natančneje v sredo, 25. oktobra, se bo v Mariboru začel IX. kongres zveze sindikatov Slovenije. Za to priložnost smo naprosili podpredsednika republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Mirana Potrča, da bi posebej za naš list odgovoril na nekaj vprašanj.

Pred nami je IX. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Potekal bo v času, ko se vsa naša družba intenzivno in bistveno preobraža v samoupravno socialistično družbo. V čem bo, po vašem mišljenju, glavni poudarek kongresa slovenskih sindikatov v Mariboru?

Vsi želimo, da bi IX. kongres Zveze sindikatov Slovenije prispeval k še večji akcijski usmeritvi sindikatov pri uresničevanju temeljnih družbenih nalog.

Gre predvsem za večjo učinkovitost pri spreminjanju družbenoekonomskega položaja delavca. Prispevati moramo k temu, da se bodo delavci lahko uveljavljali kot odločilni dejavnik odločanja o vseh svojih in družbenih potrebah — in sicer tako v temeljni organizaciji združenega dela, v krajevnih skupnostih, v odnosih svobodne menjave dela, kot tudi v družbi sploh. Zato tudi poudarjamo nujnost hitrejšega uveljavljanja samoupravnih odnosov. Pri tem pa posebej poudarjamo potrebo po večji aktivnosti sindikata tudi pri uresničevanju tistih interesov in potreb, ki jih delavci, skupaj z drugimi občani, uresničujejo v krajevnih skupnostih.

Naša temeljna naloga je prispevati k hitrejšemu uveljavljanju načel delitve po delu in rezultatih dela. S skupnimi stališči in naporom v organizacijah združenega dela v enakopravnem družbenoekonomskem položaju. To pomeni, da bodo za vse delavce, tako v proizvodnji, v družbenih dejavnostih in v delovnih skupnostih skupnih služb uveljavljene vse sestavine ugotavljanja njihovega delovnega prispevka k skupnim rezultatom dela. To jih mora spodbujati tudi k boljšemu gospodarjenju in upravljanju z družbenimi sredstvi, to je k ustvarjanju vedno večjega dohodka.

Sindikati moramo končno mnogo več storiti tudi za uspešen materialni razvoj. Ne tako, da bi neposredno prevzemali odgovornost za izbor proizvodnih programov, tržno usmeritev ali tehnologijo. Vendar tako, da spodbujamo samoupravno združevanje dela in sredstev, samoupravno planiranje in dohodkovne odnose, končno pa tudi večjo disciplino in odgovornost do dela ter zavest, da nam gre lahko bolje le, če več delamo in ustvarjamo večji dohodek in da so lahko deležni sadov večjega dohodka predvsem tisti, ki so s svojim delom prispevali k njegovemu ustvarjanju.

Kongres bo moral razrešiti tudi vrsto organizacijskih vprašanj naših sindikatov, mednje sodi vsekakor tudi organiziranje sindikatov na ravni SOZD. Kaj menite, kakšna naj bo torej organiziranost sindikatov na tej ravni, konkretno v SOZD Iskra, kjer smo doslej imeli že nekaj problemov v zvezi s tem?

V Iskri, kot sestavljeni organizaciji, boste oblikovali koordinacijski odbor sindikata. Glede na to, da naj bi po predlogu statuta koordinacijskih odborov sindikata predvsem usmerjal,

Miran Potrč

spodbujal in povezoval delo osnovnih organizacij zveze sindikatov, ne pa odločal v njihovem imenu, bi bilo verjetno pametno, da ga oblikujejo konference osnovnih organizacij zveze sindikatov v delovnih organizacijah. Po svoji funkciji namreč koordinacijski odbor ne more biti zelo številčen organ, saj ne sprejema stališč in odločitev. Biti pa mora dovolj povezan z vprašanji dela v osnovnih organizacijah zveze sindikatov, da lahko njihovo delo spodbuja, povezuje in usmerja.

Takšna funkcija koordinacijskega odbora seveda ne pomeni, da smatramo, da ni nujno, da imajo vsi ali večina članov sindikata v Iskri skupna stališča do najpomembnejših vprašanj. Toda taka stališča naj sprejemajo člani v osnovnih organizacijah zveze sindikatov neposredno ali na posebej zato sklicanih problemskih koordinacijskih po svojih delegatih. Če bi namreč take sklepe lahko sprejemal koordinacijski odbor, bi le na videz zagotovili večjo učinkovitost. Sklep bi bilo sicer mogoče res hitreje sprejeti, verjetno največkrat pod vplivom poslovnih struktur, toda izvršitev takega sklepa po samoupravni poti ne bi bila uspešna, saj delavci samoupravljali bi tak sklep ne bi bili. Zato je boljše nekaj več časa porabiti za politično osveščanje in usklajevanje stališč, zato pa z demokratično sprejetim sklepom zagotoviti pogoje za njegovo hitro in dosledno izvajanje.

Vse navedeno tudi ne pomeni, da se v osnovnih organizacijah zveze sindikatov v Iskri ne morejo dogovoriti, da bodo združeno opravljale nekatere aktivnosti — organizacijo športnih tekmovanj, oddiha delavcev, določenih oblik usposabljanja delavcev in podobno. Za to nalogo lahko skupno izvolijo komisijo ali pa jo poverijo celo koordinacijskemu odboru. Zato tudi tukaj gre le za izvrševanje dogovorjenih stališč in politike, ki jo oblikujejo člani zveze sindikatov v osnovnih organizacijah.

Koordinacijski odbor kot usklajevallec in usmerjevalec dela v SOZD je potreben, koristno je tudi skupno izvrševanje nekaterih dogovorjenih nalog; toda odločanje in vodenje po-

litike mora ostati v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. Vsako drugačno organiziranje koordinacijskega odbora bi bilo v nasprotju s statutom.

Kongres bo seveda sprejel vrsto sklepov in resolucij, ki bodo nedvomno pomenili korak naprej v delovanju naših sindikatov. Kaj bi po vašem mišljenju kazalo še posebej poudariti za nadaljnje delo in razvoj naših sindikatov?

Mislím, da moramo poudariti predvsem nujnost večje aktivnosti osnovnih organizacij zveze sindikatov. TOZD in kraj. skupnost sta temelja naših družbenoekonomskih odnosov. Prav tu potrebujemo najaktivnejši sindikat. Sindikat, ki bo sproti znal vse potrebe in interese delavcev, ki bo v svoji akciji znal mobilizirati delavce za razvoj družbenih odnosov in materialnega napredka. Pa tudi sindikat, ki bo kot politična organizacija sposoben delavce osveščati ter jih opozarjati, kadar njihovi interesi ne bodo v skladu z družbenimi. Potrebujemo torej tak sindikat, v katerega bodo delavci lahko zaupali. Za katerega bodo vedeli, da ne bo slepo priklimal vsakemu posameznemu predlogu ali mnenju. Da pa bo, ko se bo na čelu delavcev odločil za določeno akcijo, to v korist in ob podpori delavcev tudi dosledno izpeljal.

K oblikovanju takšnih osnovnih organizacij zveze sindikatov moramo mnogo prispevati tudi v občinah in republikah. Največ pa lahko k temu pripomore seveda večja aktivnost delavcev samih, predvsem pa izvršnih odborov in drugih organov zveze sindikatov v TOZD.

D. Željeznov

KONGRES ZSMS JE POTRDIL HOTENJA MLADIH

Tri dni je bila slavnostno okrašena Nova Gorica gostitelj 736 delegatov, preko 150 gostov in skoraj 200 novinarjev, ki so se udeležili jubilejnega X. kongresa zveze socialistične mladine Slovenije. Mlado mesto je sprejelo mladost. Praznika, kakršen je bil od 12. do 14. oktobra v Novi Gorici, še ni bilo. Povsod, na vsakem koraku, je bilo čutiti utrip kongresa, novogoriške ulice pa so bile prenapolnjene z zastavami in transparenti z napisi: Mladi smo izbrali Titovo pot, Tvoja pot — naša pot, Skupno delo za boljši jutri, pozdrav X. kongresu ZSMS itd.

DOBRODOŠLICA MLADIH NOVOGORIČANOV

Veseli obrazi gostoljubnih domačinov, ki so bili nadvse ponosni, da je jubilejni kongres v najmlajšem slovenskem mestu, vrsta najrazličnejših kulturnih, športnih in družabnih prireditev, vse to je še posebej prispevalo k dobremu razpoloženju. Razigranosti in mladostnemu veselju pa so se pridružili tudi topli jesenski žarki, ki so vsem udeležencem kongresa prikazali res pravo „sončno Goriško“.

Med kongresnimi materiali, ki so jih prejeli delegati, je bila tudi dobrodošlica predsednika OK ZSMS Nova Gorica in predsednika novogoriške skupščine občine. V njej sta med drugim zapisala, kako zelo so Novo-

goričani srečni in ponosni, da je jubilejni deseti kongres prav v najmlajšem slovenskem mestu, ki so ga natanko pred tridesetimi leti pričeli graditi mladinci iz raznih krajev Jugoslavije. Vtisnili so nam neizbrisen pečat mladosti, ki ga ima mesto tudi danes. Nova Gorica je plod naporov in pravih usmeritev celotne naše družbe za čim hitrejši in skladnejši razvoj obmejnih področij naše domovine.

DIJAŠKI DOM „MITJE GORJUPA“

Dosedanji predsednik republiške konference ZSMS Ljubo Jasnič je v navzočnosti Mitje Ribičiča, Azema Vlasija, Mihe Ravnika, Antona Ladave, številnih delegatov in gostov

kongresa položil v četrtek, 12. oktobra, temeljni kamen za nov dijaški dom, ki bo nosil ime pokojnega Mitje Gorjupa, predsednika ZMS v letih od 1968 do 1971. Pred položitvijo temeljnega kamna je imel Ljubo Jasnič kratek nagovor, kjer se je dotaknil naporov, ki jih naša skupnost vlaga v reševanje pereče problematike dijaških domov v Sloveniji. V novozgrajenem domu bo 80 troposteljnih sob, knjižnica, mladinski klub, trimski kabinet, kuhinja, uprava in večnamenski prostor. Vrednost investicij pa bo znašala preko 30 milijonov din.

PLENARNO ZASEDANJE X. KONGRESA

Reka mladih delegatov in gostov, ki so imeli kongresne embleme pripete na gumbniah prav nad utripajočim mladim srcem, se je pričela v četrtek popoldne nekaj pred šestnajsto uro zlivati v slavnostno okrašeno dvorano, kjer se je točno ob 16. uri začelo prvo plenarno zasedanje kongresa. Panorama scene za govorniškimi odrom je ponazarjala delo, razvedrilo, mladinske delovne akcije, mladost in Tita. S stropa so visele zastave, skratka to je bilo okolje mladostnega kongresa.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V Budvi je bil v dneh od 17. do 19. oktobra 8. kongres Združenja zveze borcev NOV Jugoslavije. Na tem pomembnem srečanju nekdanjih jugoslovanskih borcev je sodeloval tudi predsednik Josip Broz - Tito, uvodni govor pa je imel armadni general Kosta Nadj, predsednik Združenja zveze borcev NOV. Predsednik Tito, burno pozdravljen je na kongresu med drugim dejal, da nekdanji borci Jugoslavije stoje pred svetom dvignjenih glav. S svojimi herojskimi med vojno in po njej so ogromno prispevali, da naša država danes v svetu uživa takšen ugled.

V Dobrnič pri Novem mestu so v nedeljo 15. oktobra počastili 35-letnico prvega kongresa protifašistične fronte žensk Slovenije, ki je bil v Dobrnič. Poleg številnih udeleženk prvega kongresa so se spominske slavnosti udeležili še predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, članica sveta federacije Lidi-ja Sentjurc, članica predsedstva SRS Vida Tomšič in drugi, kot tudi delegacije žensk iz zamejstva. Slavnostni govor je imela članica IS skupščine SRS Marija Vičar-Zupančič, zbrane pa je pozdravila tudi podpredsednica RO ZZB Slovenije Dragica Rome. S proslave so poslali pozdravni pismi pred-sedniku Titu in Edvardu Kardelju.

Ob tradicionalnem srečanju prvoborcev Iskre pred petimi leti na Mirni gori nad Semičem se je porodila pobuda za asfaltiranje ceste med Sotesko ob Krki in Semičem, ceste, ki je v času naše NOV vodila partizanske kurirje z Dolenjske, mimo znamenitih partizanskih delavnic v Starih žagah naprej v Belo Krajino. Pobuda Iskri- nih prvoborcev je uresničena in 29. t.m. ob 10. bo Franc Leskošek-Luka v Soteski prerezal

VABIMO ISKRAŠE 29. OKTOBRA V SEMIČ NA SLAVNOSTNO
otvoritev partizanske magistrale

trak in po moderno urejeni Partizanski magistrali bo odbrzela prva kolona vozil proti Kotu nad Semičem, kjer bo ob 11. po pozdravu predsednika Obs Črnomelj, inž. Nika Požeka spregovoril predsednik RO ZZB NOV Janez Vipotnik. Po slavnostnem govoru ob otvoritvi te pomembne prometne žile bo sledil kulturni program, najbolj zaslužnim graditeljem Partizanske magistrale pa bodo izročili priznanja.

KONGRES ZSMS POTRDIL HOTENJA MLADIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Plenarno zasedanje je otvoril dose-
danji predsednik republiške konfe-
rence ZSMS Ljubo Jasnič. Plenarna
zasedanja so se med drugimi udeležili
tudi: Sergej Kraigher France Popit,
Mitja Ribičič, Vinko Hafner, Anton
Vratuša, Vida Tomšič, Lidija Šent-
jurg, Ivan Maček, Marjan Breclj,
Franc Tavčar-Rok, Branko Jerkič,
Zoran Polič, Azem Vlasi in delegacije
predsedstev ZSMS iz republik in po-
krajnin, predstavniki mladih iz zamejst-
va in drugi gostje, med njimi tudi
borci, nosilci spomenice iz leta 1941.

Potem, ko so zapeli državno
himno, so udeleženci kongresa z
enominutnim molkom počastili
spomin pokojnega Mitje Gorjupa,
predsednika RK ZMS od leta 1968 do
1971 in imenovali delegaciji za polo-
žitev vencev na grobnico padlih
borcev in na grob Mitje Gorjupa. Nato
so delegati sprejeli poslovnik, dnevni
red kongresa in izvolili organe kongre-
sa.

V uvodnem referatu je dosedanji
predsednik Ljubo Jasnič ocenil delo

Vhod v Avtoelektriko je bil ob kongre-
su mladih Slovenije slavnostno okrašen.

mladinske organizacije med obema
kongresoma. V imenu predsedstev ZK
in SZDL Slovenije je kongres pozdrav-
il Mitja Ribičič. Poudaril je, da je
mladina s svojim organiziranjem
postala napreden in ustvarjalni dejav-
nik naše samoupravne socialistične
družbe.

Udeležence kongresa je pozdravil
tudi predsednik ZSM Jugoslavije
Azem Vlasi. Po njegovem mnenju sta
poglobljanje delegatskih odnosov, si-
stem odprtih tribun in živih dialogov
usposobljenih mladih kadrov nadaljnje
naloge mladih. Seveda pa morajo
mladi še naprej delovati v smislu kre-
pitve organizacijske, akcijske in poli-
tične sposobnosti svoje organizacije.

OTVORITEV KONGRESA — ENKRATNA PRIREDITEV

Po končanem plenarnem zasedanju
so najmlajši prebivalci Nove Gorice —
pionirski pričakali delegate z zastavi-
cami in jih pospremili po goriških
ulicah do prireditvenega prostora pred
Skupščino občine, kjer se je ob 19.
uri pričela svečana otvoritev mladinskega
kongresa. Preko 10 tisoč prebi-
valcev Nove Gorice in okolice se je po-
mešalo med mlade delegate in pri-
služilo prisrčnemu kulturnemu pro-
gramu. Bogat program je bil tudi na
dodatnih slavnostnih prostorih, skrat-
ka, novogoriške ulice so se spremenile
v en sam prireditveni prostor. Po oko-
liških hribih so zagoreli kresovi, po
mestnih ulicah so mladi ponesli bakle,
napis NAŠ TITO na Sabotinu je bil
osvetljen z baklami. Na jasni jesenski
noči so se z luninimi žarkmi preplavile
številne raznobarvne rakete. Na vseh
prireditvenih prostorih, na ulicah,
povsod je odmevalo veselje, mladost,
sreča in ponos. Takšnega slavlja,
takšnega praznika v Novi Gorici še ni
bilo.

DELO PO KOMISIJAH

Naslednji dan, v petek, so delegati
nadaljevali delo v petih komisijah.
Najštevilnejša je bila prav gotovo ko-
misija za družbenoekonomske odnose,
saj je bil tudi splet vprašanj, ki so jih

(Dalje na 3. strani)

Pozdravno pismo Edvarda Kardelja

Dragi mladi,

zelo mi je žal, ker se ne morem odzvati vašemu vabilu in se udeležiti
10. kongresa Zveze socialistične mladine. Zato mi dovolite, da vam za-
želim mnogo uspehov v delu samega kongresa ter pri izpolnjevanju nalog
in sklepov, ki jih boste sprejeli na njem.

Najširši delovni dogovor slovenske mladine imate prav v dneh, ki se
ujamejo s tistimi pred petintridesetimi leti, ko je najnaprednejši del
mladih v Kočevski Reki razpravljal in sklepal o tem, kako najširše mno-
žice mladih še uspešneje vključiti v največje dejanje slovenskega naroda —
v njegov boj za nacionalno in družbeno vstajanje. Pred vami mladimi pa
danes ne stoji nič manj pomembna naloga — izgrajevanje družbe svobod-
nih, naprednih in ustvarjalnih ljudi. In ta cilj je tista trdna vez, ki vas
danes povezuje z mladimi pred desetletji, ki so v boju žrtvovali svoja
življenja za boljše življenje.

Dokumenti, ki ste jih pripravili za kongres, odražajo vašo težnjo da
mladi, skupno z vsemi delovnimi ljudmi in občani, prispevate k reševanju
ekonomskih, političnih, kulturnih, socialnih in drugih problemov naše
socialistične samoupravne družbe. Interesi in hotenja mladih so na teh
področjih neločljivi del interesov in potreb delovnih ljudi in občanov
mesta in vasi. Zato je brez dvoma pravilna vaša opredelitev, da se bodo
mladi in organizacija Zveze socialistične mladine kot celota najuspešneje
uveljavili takrat, ko se bodo oni in njihova zveza vključevali v vsako-
dnevno odločanje in razreševanje problemov v delovnih organizacijah, v
samoupravnih interesnih skupnostih, v društvih, v krajevnih skupnostih,
družbenopolitičnih skupnostih, itd., skratka na vseh področjih družbe-
nega življenja in dela. Delegatski sistem to omogoča, lahko bi rekel, da
zahteva prav tako aktivnost in prisotnost najširših množic mladih v si-
stemu samoupravne demokracije. A celotna družba, celotna fronta orga-
niziranih socialističnih subjektivnih sil mora pomagati pri ustvarjanju
pogojev za to aktivnost mladih. Na nekaterih področjih vaše naloge še
posebej izstopajo. Naj omenim uresničevanje zakona o združenem delu,
ki mladim še posebej odpira možnosti za njih uveljavitev kot dobrih
delavcev in pravih samoupravljalcev; naloge na področju šolstva, kjer ste
še vedno v zelo veliki meri odtrgani od dejanskega samoupravljanja ozi-
roma uresničevanja celote pravic in s tem v zvezi tudi odgovornosti, ki jih
imate na tem področju. Prav tako se mladi morate boriti za intenzivnejši
razvoj socialističnih samoupravnih, demokratičnih in humanističnih od-
nosov med ljudmi, a za vse to rabite znanje, potrebno za družbeno akcijo
in za odločanje. Prav zato ostaja glavna družbena funkcija Zveze sociali-
stične mladine in drugih mladinskih organizacij v subjektivnem uspo-
sabljanju in uvajanju mladih v delegatski sistem, s pomočjo katerega boste
lahko te in vse druge probleme, skupaj z drugimi delovnimi ljudmi in
občani, najuspešneje razreševali.

Ogromna večina tistih, ki so vas delegirali na kongres, želi biti resnični
subjekt družbenega življenja, želi in zahteva uresničevanje pravic, pri-
pravljeni so prevzeti del odgovornosti za razvoj družbe na svoje rame. V
vsakodnevem življenju in delu mladi preverjate svoja stališča, hotenja,
ideje in akcije ter prispevate k razvoju socialističnega samoupravljanja.
Preverjate tudi svoje napake. Četudi brez napak ni akcije in samo tisti, ki
nič ne dela, ne greši, vendar se je treba tudi učiti na napakah, da se one
ne bi ponavljale. Veseli me, da je ravno mladina bila med tistimi, ki se z
nedejavnostjo nikoli niso hoteli pomiriti in zato je tudi hotenje po svo-
bodi, po uresničitvi pravic človeka, delavca, ter občutek odgovornosti za
to uresničitev, tako močno prisotno v vrstah naše mladine.

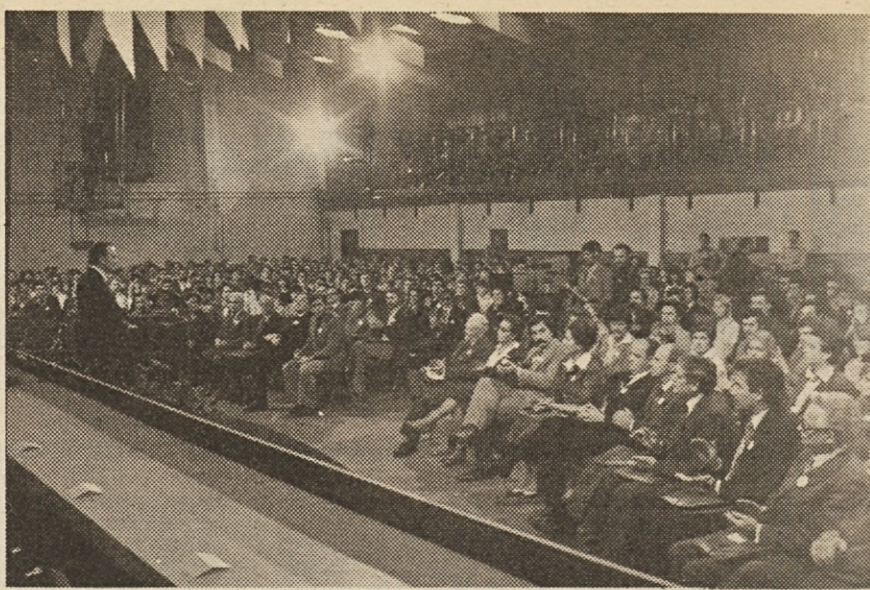
Na koncu mi dovolite, da vsem skupaj zaželim še enkrat mnogo uspe-
hov pri nadaljnjem delu vaše organizacije in pri uresničevanju tistega, kar
boste sprejeli na kongresu.

Scena v dvorani je ponazarjala delo, razvedrilo, mladinske delovne akcije, mladost
in Tita.

Slavnostno okrašeno kongresno mesto Nova Gorica.

Ljubo Jasnič pozdravlja delegate in goste kongresa ZSMS.

Plenarnemu zasedanju kongresa slovenske mladine so prisostvovali številni
visoki gostje.

Človek, kot faktor kakovosti

Na nedavnem portoroškem posvetovanju o kvaliteti je posebna te-
matska skupina, v kateri je sodelovalo kar 45 udeležencev, obravnavala
temo Človek, kot faktor kakovosti.

V skupini so zlasti obravnavali probleme motiviranja delavcev, ki
opravljajo monotona, nezanimiva dela na posameznih taktih montažnega
traku. Kot enega izmed primerov so obravnavali problem montaže v za-
vodih Rvne zastave.

Zaradi potrebe po stalnem vključevanju novih, predvsem nekvali-
ficiranih, ali polkvalificiranih delavcev, je otežkočeno ali ogroženo do-
seganje predpisane kakovosti montažnih opravil. Podatki kažejo, da se ob
vključevanju teh delavcev kakovost poslabša, vendar pa se v fazi priučev-
vanja delavcev zaradi interesa in zanimivosti dela kakovost zlagoma
zboljšuje. Po nekem obdobju, ko ti delavci v celoti obvladajo delovne
naloge, pa se kakovost ponovno zniža, ker je prvotni interes zadovoljen,
sama opravila pa niso za delavce več zanimiva in zato tudi ne stimu-
lativna. Delavca delo obremenjuje, povezanosti med delom in interesom
pa ni več ali pa je le minimalna.

Razprava v tej tematski skupini je nakazala nekatere možne rešitve
obravnavanega primera in med drugim poudarila, da je treba delavcem, ki
opravljajo monotona, nezanimiva opravila, zagotoviti možnost dopolnil-
nega izobraževanja in s tem pridobivanja strokovnih kvalifikacij, s čemer
se usposablja za opravljanje zahtevnejših in s tem zanimivejših del. Dalje
je treba posamezne skupine opravil izločiti z montažnega traku tako, da
se sklop ali predsklop sestavlja v skupini, kjer se delavci menjajo in so
rezultati njihovega dela tudi delavcem samim bolj evidenti. In končno,
montažni trak je možno deliti v posamezne skupine, za katere se ugo-
tavlja dosežena stopnja kakovosti opravljenih del, le-ta pa se poveže s
sistemom nagradenja.

Posebno pozornost so udeleženci te skupine v razpravi posvetili tudi
določanju meril za delitev osebnih dohodkov pri kreativnih in pripravljaj-
nih delih kot so razvoj, konstrukcije, tehnična priprava proizvodnje in
podobno.

Skupno so ugotovili, da se vse preveč usmerjamo v iskanje meril za
ocenjevanje dela, namesto da bi merili — kjer je to mogoče — ali oce-
njevali rezultate dela. Le-ti so namreč pri vsakem produktivnem delu
vselej evidenti in zato tudi primerljivi.

Ugotovitev večine razpravljalcev, da kakovost dela in izdelkov v me-
rilih za ocenjevanje delovnih rezultatov nima ustreznega mesta, je izzvala
živahno razpravo, ki bi jo lahko strnili v naslednje zaključke:

— za vsa področja dela je treba predvsem ugotoviti, na kakšen način in
v kolikšnem obsegu delavci pri opravljanju delovnih nalog vplivajo na
doseganje kakovosti ter kakšno doseganje kakovosti je v določenem delu
delovnega procesa za posameznega delavca ali skupino delavcev normal-
no;

— kakovost se izkazuje z vrsto posrednih in neposrednih kazalcev
kakovosti. Pomembno je, da ugotovimo, na kakšen način se kakovost
dela izkazuje v posameznem delu delovnega procesa ali pri opravljanju
posameznih nalog. Oblikovanje meril, na podlagi katerih bo osebni do-
hodek delavca odvisen od dosežene kakovosti, pa mora biti tako, da bodo
merila dovolj učinkovita in da bodo osebni dohodki v družbeno primer-
nem okviru in

— če bodo propozicije delitve take, da udeležba v delitvi daje ob
boljšem delu boljše rezultate, smo svoj namen dosegli.

Med pomembne ugotovitve udeležencev te tematske skupine sodi vse-
kakor tudi ugotovitev, da se vse bolj uveljavlja tendenca po motivaciji, ki
ne temelji izključno na materialni stimulaciji, temveč vse bolj upošteva
znane motivacijske dejavnike kot zanimivost dela, primerno delovno
okolje, možnost usposabljanja in napredovanja, medsebojne odnose in
socialni status.

In končno, razprava je večkrat poudarila, da je možnost usposabljanja
in izobraževanja eden od pomembnih motivacijskih dejavnikov. Vendar pa
je pri kadrih, ki delajo na področju kakovosti (kontrola kakovosti) ta
možnost zelo omejena, saj razen na stopnji višjega in visokega šolstva, kjer
ustrezni programi že obstajajo, na strokovnih in srednjih šolah tovrstnih
izobraževalnih programov ni. Zato naj bi Društvo za kakovost SRS preko
Gospodarske zbornice Slovenije in njenih organov začelo akcijo za uva-
janje ustreznih predmetnikov v programe strokovnih in srednjih šol, oz.
šol usmerjenega izobraževanja.

Mak

KONGRES ZSMS POTRDIL ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

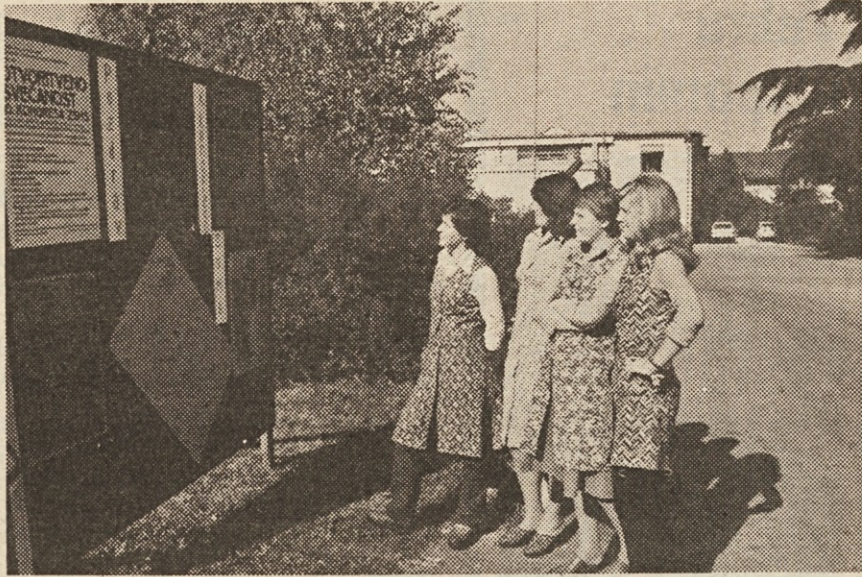
delegati obravnavali, sila obsežen. Delegati, ki so sodelovali v komisiji za razvoj političnega sistema samoupravne socialistične demokracije, so delo tematsko razdelili: v dopoldanskem času so sodelovali delegati, ki so se v svojih razpravah dotaknili področja razvoja političnega sistema, komuniciranja in publicistike, popoldne pa so razpravljali o vključevanju mladih v splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter o vseh drugih področjih vključevanja mladih. V komisiji za interesne dejavnosti so delegati predvsem govorili o težavah, problemih in seveda tudi uspehih, ki jih imajo, oz. so jih dosegli v društvi in družbenih organizacijah.

Po uvodni razpravi predsednika komisije za mednarodne odnose, se je med delegati razvila živahna razprava. Prav tako so mladi delegati nakazali vrsto rešitev v razpravah komisije za vzgojo, izobraževanje in kulturo.

KONGRESNO ZAKULISJE

Res, v ospredju kongresa so bili vsekakor delegati in gostje, kar je tudi prav. Vendar moramo ob tem omeniti tudi živ stroj, ki je kongres gibal, ki je skrbel, da je delo potekalo nemoteno, v zadovoljstvo vseh. V ta „stroj“ je bilo vključeno približno 300 mladih Novogoričanov, ki so skrbeli, da je vse potekalo po načrtani poti, da je bilo za vse poskrbljeno.

Za dobro počutje, predvsem pa za napotke delegatom, je skrbelo 50 hostes v enakih temno rdečih kostumih. Te lične obleke je izdelala tovarna konfekcije Ideal iz Nove Gorice. TOZD – Tovarna avtomobilov Cimos Šempeter je za dni kongresa „posodil“ delegatom in gostom 10 avtomobilov za taxi službo. V strojeписnici kongresa je bilo „zaposlenih“ 30 strojeписisk v dveh izmenah. V razmnoževalnici je

V dneh pred kongresom so številni mladi v Avtoelektriki postali pred plakati in se tudi na tanačin seznanili s potekom mladinskega kongresa.

pomagalo tiskarjem še 40 mladih. Tudi informacijski centri so bili dobro „založeni“ z informacijami za delegate, saj ste tu dobili celo podatek, koliko je starost najmlajšega in najstarejšega udeleženca kongresa. Press center, skozi katerega so šli vsi novinarji, teh je bilo približno 200, je svojo nalogo opravil v zadovoljstvo vseh poročevalcev. Na voljo je bilo 50 pisalnih strojev, več telefonov, dva teleksa, dogajanje kongresa pa je bilo možno spremljati na štirih barvnih televizorjih.

Številne službe, ki so skrbale za nemoten potek kongresa, je obiskal tudi Ljubo Jasnič, obisk pa je zaključil z besedami: „Vse ste zelo dobro pripravili.“

KONGRES SKLENIL DELO

V soboto je kongres nadaljeval delo z drugim plenarnim zasedanjem. Delegati so sprejeli poročila o delu petih

komisij, poročila o delu republiške konference ZSMS med obema kongresoma, sprejeli so dopolnitve k statutu, z burnim odobravanjem in ploskanjem pa so sprejeli Resolucijo 10. kongresa ZSMS.

Izvolili so tudi novo vodstvo. Predsednik RK ZSMS je postal Boris Bavdek iz Kranja, podpredsednica Vida Mikuš iz Nove Gorice in sekretarka Nevenka Grgič iz Maribora.

Ob zaključku kongresa so z zadnjega plenarnega zasedanja zbrani delegati in gostje poslali pozdravno pismo tovarišu Titu in Edvardu Kardelju. Še dosledneje kot doslej se bodo vključevali v akcijo za spreminjanje in dograjevanje naše družbe, za njen hitrejši razvoj, k temu pa bo pripomogla tudi trdna enotnost slovenske mladine, so med drugim zapisali v pozdravnih pismih in zaključili: „Tito, radi te imamo, tvoja pot je naša pot!“

Marko Rakušček

Sodelovanje tudi z mariborsko univerzo

Rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Vladimir Bračič in predsednik poslovnega organa SOZD Iskra Jože Hujs sta minuli teden v Mariboru podpisala dogovor o dolgoročnem sodelovanju na raziskovalnem, strokovno-tehničnem in izobraževalnem področju, s posebnim poudarkom na informatiko in računalništvo, med mariborsko univerzo in našo sestavljeno organizacijo.

Na slovesnosti sta vodilna delavca v priložnostnih govorih med drugim poudarila, da je podpis dogovora nadaljevanje že doslej izredno plodnega sodelovanja med to visokošolsko ustanovo in Iskro. Slovesnega podpisa tega pomembnega dokumenta so se z Iskri ne strani udeležili še generalni sekretar SOZD Iskra Pavle Gantar, član poslovnega organa SOZD Iskra, odgovoren za inovacije Miloš Kobe, predsednik poslovnega organa DO Elektromehanika Aleksander Mihev, predsednik poslovnega organa TOZD Računalniki Dušan Reš in drugi. S strani mariborske univerze pa poleg rektorja še dekan visoke tehniške šole Dali Donlagić ter predstojniki visokošolskih temeljnih organizacij za elektrotehniko, strojništvo in kemijo – dr. Jezernik, Šmarčan, Doleček in drugi.

Vključevanje računalnikov v pedagoške in znanstveno-raziskovalne procese na nekaterih mariborskih visokošolskih temeljnih organizacijah, združenih v mariborsko univerzo, po-

teka že vrsto let, tako da lahko študentje sorazmerno uspešno pridobivajo računalniško znanje. To še zlasti za študij na Visoki ekonomski komercialni šoli s področja poslovne informatike, Visoki tehniški šoli s področja tehniških znanosti in procesne informatike ter Visoki šoli za organizacijo dela s področja samega računalništva in poslovno-proizvodne informatike. Pri tem velja zapisati, da so druge visokošolske delovne organizacije v Mariboru šele v fazi uvajanja računalnika, pri čemer so prej omenjene visokošolske temeljne organizacije prisle do tiste meje, da je treba to vključevanje računalnikov razširiti in pospešiti, in sicer zlasti zato, ker združeno delo postavlja vse večje zahteve po izobraževanju v tej smeri, oziroma zahteve po šolanju tovrstnih kadrov. Vse to pa je seveda povezano tudi s precejšnjimi problemi tako glede lastnega razvoja na tem področju kot tudi glede ustrezne opreme. Mariborska univerza razpolaga trenutno z dvema računalni-

koma – IBM 1130 in Univac 9480 ter terminalom CDD 731.

Izobraževanje kadrov, torej nujnost tesnejšega sodelovanja med visokošolskimi ustanovami in združenim delom je že samo po sebi terjalo neposreden dialog med Iskro kot nosilec domače računalniške proizvodnje v Sloveniji in mariborsko univerzo o sodelovanju in razvoju na področju informatike, računalništva in drugod.

Tako Iskra kot tudi visokošolske organizacije združenega dela, ki delujejo v okviru univerze v Mariboru, se zavedajo, da bo treba za ta razvoj vzgojiti domače kadre, in sicer tako za izvajalce programa razvoja domače proizvodnje računalnikov, kot tudi za uporabnike, torej združeno delo, ki bo te računalnike vključevalo v izgradnjo svojih informacijskih sistemov.

Dogovor med Iskro in mariborsko Univerzo zajema naslednje bistvene elemente:

- medsebojno informiranje o potrebnih raziskavah za uvajanje novih izdelkov in tehnologij v ISKRI ter za posodabljanje in racionalizacijo obstoječih;

- skupno izvajanje takih raziskav; – skupen nastop s takimi nalogami pri Raziskovalni skupnosti Slovenije.

Strokovno-tehnično sodelovanje bo obsegalo zlasti:

- skupen razvoj in uporabo tehnične informacijske dokumentacije;
- skupen razvoj metod in postopkov za zagotavljanje kakovosti in za-

nesljivosti delov in naprav;

- racionalno uporabo osnovnih sredstev obeh podpisnic in po potrebi koordinirano ali skupno nabavo dražje opreme;

- dogovorno opravljanje raziskovalno razvojnih del ene podpisnice pri drugi.

Sodelovanje na izobraževalnem področju bo obsegalo predvsem:

- dogovorno oblikovanje učnih programov rednega in posebnega izobraževanja vseh vrst;

- skupno načrtovano izobraževanje kadrov vseh vrst;

- usmerjanje diplomantov in praktikantov v programska področja ISKRE in v skupne raziskovalne naloge;

- dogovorno vključevanje strokovnjakov ISKRE v študijski proces rednega in posebnega izobraževanja;

- dogovorno opravljanje staža delavcev ene podpisnice pri drugi.

Sam dogovor bo osnova za skleni-

tev samoupravnih sporazumov med VDO-ji Univerze v Mariboru in delovnimi organizacijami ISKRE. Ti sporazumi bodo konkretizirali področje sodelovanja in pa konkretne projekte, ki jih bodo izvajale VTOZD za potrebe in razvoj „domače“ informatike in računalniške proizvodnje.

Omenimo naj, da ta dogovor ni omejen samo na sodelovanje na področju informatike in računalništva, temveč je možno v okviru tega dogovora razširiti področje sodelovanja med Univerzo v Mariboru in ISKRO.

Po slovesnem podpisu dogovora je generalni direktor Jože Hujs s sodelavci najprej obiskal Visoko komercialno šolo, zatem pa še Visoko tehniško šolo, kjer je, podobno kot prej na rektoratu mariborske univerze, podpisal samoupravni sporazum o sodelovanju med Iskro in to visokošolsko ustanovo v Mariboru.

Lado Drobež

Tradicionalno srečanje mladih Iskre Commerce

V poreškem hotelu Delfin je bilo v drugi polovici minulega tedna že peto tradicionalno srečanje mladih delavcev iz delovne organizacije Iskra Commerce. Lahko zatrdimo, da je seminar izredno dobro uspel in so bili udeleženci z njim zelo zadovoljni, žal pa jim je bilo, da jih ni obiskal nihče od vodilnih delavcev niti iz SOZD niti iz Iskre Commerce.

Mladi delavci Iskre Commerce iz številnih jugoslovanskih mest so se začeli v Poreču zbirati že v sredo proti večeru, delovni del seminarja pa je bil v četrtek zjutraj. Mladim udeležencem je po otvoritvenih besedah predsednika mladine te delovne organizacije Janija Šavsja spregovoril strokovni sodelavec glavnega direktorja IC Ronald Malej. Tema njegovega prispevka je bila Samoupravno dogovarjanje o dohodkovnih odnosih in problematika o delitvi osebnih dohodkov po delu v Iskri Commerce.

Mladi so njegovo izvajanje izredno pozorno spremljali ter predavatelju ob koncu postavili številna konkretna vprašanja, ki so se, razumljivo, nanašala zlasti na analitično oceno ter spremembe, ki naj bi jih prinesel novi predlog.

Popoldanski del je bil namenjen športni dejavnosti – streljanju, namiznemu tenisu, nogometu in kegljanju.

V petek dopoldne je udeležencem med drugimi spregovoril nekdanji predsednik mladinske organizacije v Iskri Commerce Dani Bumik. Najprej

je opozoril na pomen poreškega srečanja. Le-ta je zlasti v povezovanju mladih iz Iskre Commerce, to je iz delovne organizacije, ki je precej razdrobljena po vsej Jugoslaviji.

Spregovoril je tudi o organiziranosti mladih v celotni Iskri, o delovanju mladih znotraj našega sestavljene kolektiva ter o njihovem povezovanju z mladinskimi organizacijami v drugih delovnih organizacijah ali pa na občinskih republiški in zvezni ravni.

Veliko pozornosti je namenil tudi sodelovanju mladine Iskre Commerce s slovenskimi Korošci v Avstriji ter menil, da bi morali te stike še okrepiti. Ker mladi delavci Iskre Commerce iz drugih republik niso bili najbolj podrobno seznanjeni s problemom Slovencev v Avstriji, je Dani Bumik namenil tudi tem vprašanjem več pozornosti.

Po delovnem dopoldnevu je bilo popoldne izpolnjeno s številnimi športnimi tekmovanji, med katerimi velja zlasti opozoriti na tradicionalno kolesarsko dirko „Tour de Poreč“ in seveda finalno nogometno tekmo, ki (Dalje na 4. strani)

S slavnostnega podpisa dogovora o sodelovanju med SOZD Iskra in mariborsko univerzo.

DUŠAN ŽELJEZNOV

62

TITO V ISKRI

Tudi Stane Mihalič je star Iskraš, čeprav je že štiri leta načelnik Uprave javne varnosti za Gorenjsko v Kranju. Ko smo ga obiskali na njegovem delovnem mestu v Kranju, da bi kaj več zvedeli o njegovih vtisih z drugega Titovega obiska v Iskri, nam je takoj povedal, da je sicer po rodu Novomeščan, a vendar že petindvajset let živi in dela v Kranju, od tega je skoraj dvajset let preživel v Iskri. V Iskro je prišel 1953. leta kot elektromehaničar, potem pa je postal brigadir, pomočnik mojstra, mojster, šef vzdrževalnih naprav, dokler ni na koncu v Iskri postal šef celotnega vzdrževanja. Pri delu se je seveda vneto izobraževal in študiral, hkrati pa je bil tudi družbenopolitično izredno angažiran, saj je bil dolgo vrsto let partijski sekretar v Iskri. Iz Iskre je potem odšel za dve leti na položaj sekretarja občinskega komiteja ZKS v Kranju in kot sekretar je tudi spremljal Tita med njegovim drugim obiskom v Iskri.

„Prvič sem se srečal s Titom na Bledu že 1958. leta, ko je imel v gosteh pokojnega etiopskega cesarja Haileja Selasija, ki je

tudi obiskal našo kranjsko Iskro. Torej, takrat v vili Bled, sem kot predsednik delavskega sveta Iskre prvič videl in stal pred našim predsednikom. Kasneje sem bil seveda še večkrat z njim, zlasti na Brdu, kjer sem se udeleževal raznih sprejemov. Takrat sem bil tudi prvič skupaj z njim v ožjem krogu. Sploh se povedati ne da, kaj človek občuti, kadar sedi skupaj z njim, človek kot jaz, ki izvira iz delavske družine, ki je štela kar trinajst članov in sem bil najstarejši med njimi ter sem zato s trinajstim leti moral tudi že iti po svetu s trebuhom za kruhom. In ko te navezadnje kaj takšnega doleti, kar sam verjeti ne moreš, da je to možno kot se je prav pripetilo meni.

Kot sem že dejal, sem bil skupaj s Titom velikokrat, vedno, kadar je prihajal v Slovenijo in sicer najprej kot občinski partijski sekretar. Pozneje pa sem ga vedno varoval kot načelnik UJV.

Tako sem predsednika Tita spremljal kot občinski partijski sekretar tudi med njegovim drugim obiskom v Iskri. Toplo mi je bilo pri srcu, ko sem videl, da je Tito zadovoljen z Iskri in proizvodnjo in ko je videl njen napredek. Omenil je, da je šla Iskra po tisti poti, po kateri naj bi šla kot jo je sam označil med svojim prvim obiskom v Iskri pred skoraj dvajsetimi leti. Takrat je Tito dejal, da mora Iskra izvažati, da mora iti v tretji svet, kajti tam je prihodnost. Ta pot, povezava z drugimi državami, s tretjim svetom, je, po Titovih besedah, tista, ki vleče naprej vsako tovarno, usmerjeno na tretje tržišče.

Dejal je tudi, da je izredno srečen in zadovoljen, hkrati pa je

zaželel, da bi se Iskra razvijala še naprej in da želi ljudem in delavcem Iskre vse najboljše in najlepše.

Osebo danes mislim, da je bil Tito s takratno ekspanzijo Iskre zelo zadovoljen in je hkrati izrazil željo, da bi tudi druge tovarne v Jugoslaviji šle v svojem razvoju tako naprej kot Iskra. Ob tem je tudi izrazil mišljenje, da je Iskrina tehnologija na visoki ravni, da dosega svetovno raven, zlasti kar zadeva ATC.

Izmied vseh mojih srečanj s tovarišem Titom sta mi vedno ostala v najlepšem spominu Titova vedrost in njegova odločnost. Nikdar nisem iz njegovih ust slišal kake tožbe, bil je vedno optimist in svoje sodelavce je vedno bodril, kajti po njegovem vodi pot vedno naprej in naprej ter nikoli nazaj. Pogosto je omenjal razvoj naše samoupravne socialistične skupnosti ter bratstvo in enotnost, kar je tudi po mojem mišljenju eden izmed temeljev naše družbe in njene poti naprej.

Dalje, nikoli ga nisem videl žalostnega, zmeraj je bil nasmejan, vendar ni nenehno izžareval vidne znake posebne moči, tako duševne kot telesne. Nikdar se ni z nami pogovarjal o kaki bolezni, temveč vedno o delu in napredku. To so po mojem bistvene poteze, ki jih človek takoj opazi v podobi tovariša Tita. Osebnost je, ki je redka v današnjem svetu. Zato sem bil vedno zadovoljen in srečen, kadarkoli sem bil z njim, zdaj pa sem srečen, da ga lahko varujemo, kadar je na obisku pri nas. Zato si želim, da bi ga lahko čuvali čim dlje,“ je zaključil naš razgovor nekdanji Iskraš, a še vedno Iskraš po srcu Stane Mihalič.

Tradicionalno srečanje mladih Iskre Commerce

(Nadaljevanje s 3. strani)

pa je letos prinesla slavje Zagrebčanom po večletni dominaciji beograjskih mladincev.

Poreško srečanje je tradicionalno tudi po kulturnih večerih, ki se jih udeležujejo sodobniki slovenske poezije in proze. Letos so mladi iz IC povabili medse pesnike Janeza Menarta, Ervina Fritza in Toneta Kunterja, ki so s svojim prispevkom obogatili petkov večer.

V soboto dopoldne je zbranim najprej spregovoril predsednik koordinacijskega sveta osnovnih organizacij ZSMS SOZD Iskra Avguštin Ciuha o delu in nalogah mladih, srečanje pa se je nadaljevalo z delom po komisijah ter s sejo aktiva zveze komunistov.

Direktor poreškega hotela Delfin je svojim tradicionalnim gostom, mladim iz IC, v soboto popoldne organiziral trgatev v vinogradih Plave lagune, ne-

deljsko dopoldne pa je bilo, pred odhodom domov, izpolnjeno s kulturnim programom, ki ga je pripravila skupina iz beograjske filiale, sprejemom sklepov srečanja, poročilom komisij ter podelitvijo priznanj, knjig in športnih priznanj.

Toliko le na kratko o tem izredno uspelem srečanju mladih iz Iskre Commerce. Med drugim je ponovno opozorilo, da je, takšno kot je, ena najbolj primernih oblik za spoznavanje in sodelovanje med mladimi te delovne organizacije, ki ima svoje delovne enote že domala v vseh večjih jugoslovanskih mestih. O poreškem seminarju bomo še obširneje pisali v prihodnji številki našega glasila, takrat pa bodo o njem spregovorili mladi udeleženci. Pripravili smo namreč več intervjujev, ki podrobneje razčlenjujejo delo mladih v Iskri Commerce ter seveda govorijo o srečanju v Poreču.

Lado Drobež

Zmagovalna ekipa v Poreču.

Iskra na sejmu »Interbiro«

Na zagrebškem velesejmu bodo v soboto, 21. oktobra, zaprli tradicionalno deseto mednarodno specializirano razstavo „Interbiro – 78“. Na njej sodelujejo vodilni proizvajalci sredstev za obdelavo podatkov ter pisarniške tehnike z vsega sveta – skupno tristo razstavljalcev iz dvajsetih držav Evrope, Azije in Severne Amerike. Nadvse uspešno so se predstavili na tej prireditvi tudi jugoslovanski proizvajalci, med njimi zlasti Iskra, točneje njena temeljna organizacija Računalniki, ki deluje v okviru kranjske Elektromehanike, ter Iskra Standard kot zastopniška temeljna organizacija v Iskri Commerce.

„Interbiro – 78“ je prikazal najsoodnejša sredstva za zbiranje, urejevanje in obdelavo podatkov, računske stroje, naprave za razmnoževanje, opremo za prenos informacij in številne druge naprave, potrebne, da bi čimhitreje in čimbolje obdelali informacijo in da bi bila ta dostopna delovnemu človeku.

Deseti jubilejni sejem je bil hkrati tudi mesto, da na njem razstavljalci in obiskovalci sumirajo rezultate in napore minulega obdobja pri afirmaciji tega mednarodnega specializiranega

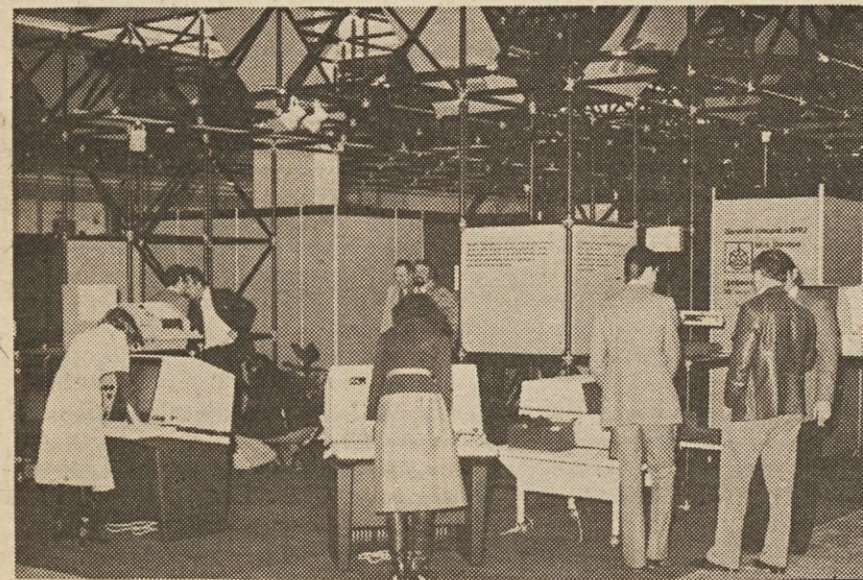
sejemskega tržišča na svetu in v domovini.

„Interbiro – 78“ je zbral okoli 2000 strokovnjakov tega vse bolj pomembnega področja, zato je bila ta sejemska prireditev tudi najboljša priložnost za organiziranje strokovnih srečanj ter izmenjavo informacij in izkušenj na področju sodobne obdelave podatkov in pisarniške opreme.

Kot že rečeno, sta na Interbiroju – 78 sodelovali tudi temeljni organizaciji Iskra Računalniki ter Iskra Standard. Prva je predstavila računalnik Iskradata 1680 in mikro računalnik Iskradata C-18. Iskra Standard pa je predstavila trezorsko in drugo sorodno opremo zahodnonemške firme Pohlshroder ter Kodakove mikrofilmske kamere, mikrofilmske čitalce, razvijalce mikrofilmov, naprave za kopiranje in reprodukcijo, ter naprave za vlaganje v mikro-filmske žepke.

Že zdaj pred zaključkom prireditve lahko zapišemo, da je bil nastop obeh Iskrinih temeljnih organizacij na mednarodnem sejmu „Interbiro – 78“ izredno uspešen, obširneje pa bomo pisali o njem po tej prireditvi, torej v prihodnji številki Iskre.

Lado Drobež

Pogled na stojnico TOZD Iskra Standard na sejmu Interbiro - 78.

Ludviku Vebru v spomin

32 let si živel in delal med nami, nisi klonil niti takrat, ko nam je bilo vsem težko. Delali smo vsi kakor eden, vedeli in verovali smo, da ne bo zastoj. Tudi takrat nisi stal ob strani; bil si med prvimi, ko je bilo treba delati v samoupravnih organih tovarne, sindikatu, v raznih komisijah ali v brusilnici, v katero si prišel kot mlad fant. Napredoval si do mojstra in pozneje do vodja delavnice.

Za družino si poskrbel tako, da si ustvaril lep dom. Kljub delu na svojem delovnem mestu si še vedno našel čas in pomagal v Avtomoto društvu in Planinskem društvu, če je bilo potrebno.

Zelo rad si imel planine, če si le našel čas, si rad odšel v gore, sam ali z ženo, pozneje pa s sinom. V gorah si pozabil na težave, nabiral si nove moči in prijatelje.

Zahrbtna bolezen, katere vzrok je bila tudi vojna, ti je pretrgala nit življenja mnogo prezgodaj, sredi načrtov, katere si želel še uresničiti. Prav sedaj se je končala tvoja življenjska pot, ko bi moral uživati sadove, za katere si v mladosti delal poln vere in upanja za lepšo bodočnost. Minilo je tvoje življenje, pri nas boš ostal v spominu kot dober in vesel tovariš, pripravljen pomagati vsakemu in kjerkoli.

Sodelavci TOZD ERO

ISKRA

Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko KRAJNJ n.s.o.

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke Tovarne mehanizmov Lipnica

objavlja prosta dela in naloge

SAMOSTOJNEGA BRUSILCA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- dokončana triletna poklicna šola kovinarske stroke – poklic rezkalec ali strugar,
- 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo pismene prijave s kratkim opisom dosedanjih del na naslov: ISKRA ELEKTROMEHANIKA, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj.

ISKRA

Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko KRAJNJ Delovna skupnost skupnih služb

objavlja prosta dela in delovne naloge

VODJE INVESTICIJSKE OPERATIVE

Pogoji:

- visoka izobrazba strojne smeri
- 5 let delovnih izkušenj
- aktivno znanje nemškega ali angleškega jezika
- smisel za organizacijo in vodenje dela

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo do 2. 11. 1978 na naslov: ISKRA ELEKTROMEHANIKA KRAJNJ, kadrovska služba, Kranj, Savska loka 4.

PROIZVAJALKA GOVORI

Marta Napokoj: Današnja Iskra je »živo« nasprotje

Pričujoči zapis je nastal ob letošnjem delovnem jubileju Iskrine tovarne števec in njenih delavcev. Z Marto Napokoj sva se srečala v kontroli stikalnih ur, kjer dela zadnjih pet let. Vsi, ki so v kolektivu že od začetka, jo že poznajo kot vzorno in prizadevno sodelavko. Zakaj je ne bi поблиže spoznali tudi ostali?

„V Iskro sem prišla leta 1948, stara 17 let. Najprej sem delala v montaži številčnika. Po preselitvi montaže številčnika v Lipnico, sem bila vrsto let v umerjevalnici števec, zdaj sem v kontroli stikalnih ur.“

Kaj se vam je vtisnilo v spomin iz začetnih let?

„Ves mesec skorajda nismo videli belega dne. V vedru so nam nosili črno kavo, da smo lahko ostali budni in delali. Na starih madžarskih stojalih smo ogromno naredili, garali smo... Če danes kdo reče, da nismo, mi gre kar na jok. Veste, del sebe sem pustila v Iskri. Tedaj sem sama živela v Kranju in sem lahko ves čas posvetila delu v Iskri. Zaslužila sem ravno za karto za menzo, drugih potreb pa itak nismo imeli.“

Štirikrat ali petkrat sem bila udarjena. To mi je veliko pomenilo. Ponoči smo delale. Tam, kjer imate zdaj svoje prostore, so imeli vratarji pse čuvaje, ki so jih ponoči spustili na dvorišče. Še danes se spominjam njihovih pomenljivih pogledov, češ le kje so hodile... Me pa smo se le zgarane vračale z dela. Lepe spomine imam na te začetke. Nekaj smo naredili.“

Verjetno se spominjate tudi prvih obiskov tovariša Tita?

„Da, njegov prvi obisk v Iskri je bil naše največje zadovoljstvo. Vse je igralo v nas, ko je prišel v tovarno! Spominjam se tudi praznovanja ob 1. maju, 29. novembra in drugih praznikov, ko smo bili mladi zadolženi za okrasitev. Sami smo si poiskali papir v knjigarni, s tistimi minimalnimi dohodki, napisali smo parole, jih v gozdu okrasili, da se je res videlo, kaj smo naredili.“

Udejstvovala sem se tudi v raznih organizacijah: v mladinski organizaciji, delavskem svetu, UO, sindikatu in drugod. To mi je bilo v zadovoljstvo. Hotela sem biti obveščena o poslovanju. V interesu vsakega delavca je, če ima rad svoj kolektiv in jaz ga imam zelo – da ima vpogled v poslovanje. Še danes me to zanima.“

Ali ste Kranjčanka?

„Doma sem iz Zagorja ob Savi. Preden sem prišla v Kranj, sem delala na mestnem sekretariatu v Zagorju. V Kranju sem spoznala prijatelje. Kasneje sem si ustvarila družino in dom, imam dva otroke.“

30 let je doba, ki je ne pozabiš kar čez noč, meni Marta Napokoj. „Tudi danes radi delamo. Imamo še več možnosti. Današnja Iskra je v primerjavi z začetki pravo živo nasprotje. Če bi danes kaj zaškrpalo, bi prav tako spet vsi pomagali, kot smo mi na začetku.“

Kako se počutite pri svojem delu?

„Peto leto delam v kontroli. Zelo dobro se razumem s sodelavci, nobene nestrpnosti ni, dela je ogromno. Med njimi se dobro počutim. Zavedam se svojega dela in vem, da moram dalje! Iz tiste generacije sem, ki je veliko dala za to, kar imamo.“

Ali poleg dela opravljate še kakšne funkcije?

„Še zdaj sem aktivna. Štiri leta sem bila delegatka v SIS, sedaj sem v zboru združenega dela. Sem tudi član komisije za gospodarsko dejavnost pri občinski skupščini.“

Kako kot delegatka ocenjujete obveščanje v Elektromehaniki?

„Mislim, da delavci nismo premalo obveščeni. Imamo glasilo Iskra, informativne liste, veliko sestankov, skratka neka povezava, ki je včasih ni bilo. In da iz vsega tega delavec ne bi ničesar zvedel, ne verjamem! V nasprotnem primeru je škoda papirja in časa tistega, ki piše in tiska.“

Velikokrat pa je materiala še preveč. Zato se dogovarjamo, da bo treba gradiva skrbeti in poenostaviti, da jih ne bo treba brati z leksikonom. Informacije morajo biti kratke in razumljive, v njih pa bistvo.“

Za konec pa še beseda o mladih in njihovih prizadevanjih nekdanj in danes?

„Morda boste razočarani, saj bom mlade zagovarjala. Sama imam doma

Marta Napokoj.

dva „čmrlja“. Mi smo takorekoč „otroci vojne“. Začeli smo iz nič in smo mislili, da moramo iz tega nekaj ustvariti. Mladina danes vse to že ima, ali če ne drugega vsaj hrano, stanovanje, obleko in obutev. Za drugo mlademu skoraj ni treba skrbeti. Če bo delal nadure, bo dobil plačane.

Da mladi premalo delajo? Ne verjamem. Veliko je prostovoljnih delovnih akcij. Mlade bi verjetno morali še bolj zaposliti, da se ne bi ukvarjali le z rekreacijo, zabavo ipd. Včasih slišim koga, da mu je dolgčas, vendar besede dolgčas mlad človek sploh ne bi smel poznati. Jaz je še danes ne poznam.“

Alojz Boc

ZAHVALA

Ob moji upokojitvi se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za lepo darilo. Hvala tudi vodstvu delovne organizacije in sindikatu. Želim jim še veliko delovnih uspehov

Olga Kalan.

ISKRA – Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o.
TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav SVN Ljubljana, Stegne 13, n. sub. o.

objavlja potrebo po naslednjih delavcih:

1. SAMOSTOJNI PLANER za inženirje v oddelku operativne priprave proizvodnje
Pogoji: elektrotehnik ali strojni tehnik ali ekonomski tehnik in 4 leta delovnih izkušenj pri delih operativne priprave proizvodnje. Poskusno delo bo trajalo 45 dni.
2. REZKALEC
v oddelku specialnih varilnih naprav
Pogoji: rezkalec in 2 leti delovnih izkušenj pri enakih delih. Poskusno delo bo trajalo 45 dni.
3. KLJUČAVNIČAR VZDRŽEVANJA
v oddelku za investicije in vzdrževanje
Pogoji: strojni ključavničar in 2 leti delovnih izkušenj pri delih vzdrževanja strojev in naprav. Poskusno delo bo trajalo 45 dni.
4. ORODJAR
v oddelku za izdelavo delovnih pripomočkov
Pogoji: orodjar in 3 leta delovnih izkušenj pri izdelavi delovnih pripomočkov. Poskusno delo bo trajalo 45 dni.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Interesenti naj vložijo pismene prijave v kadrovske splošni sektor TOZD SVN, Stegne 13 najpozneje do 31. 10. 1978.

Vse, ki se boste prijavi, bomo obvestili o izbiri najpozneje v roku 15 dni po sprejetju sklepa odbora za medsebojna razmerja. Vlogi obvezno priložite dokazila o izobrazbi!

ODBOR ZA SPREMLJANJE IZ-
VRŠEVANJA PROGRAMA IN DE-
LOVNIH NAČRTOV PREOBRAZBE
SAMOUPRAVNIH ODNOSOV V
SOZD ISKRA

STATUT

**ISKRE sestavljene organizacije
združenega dela
elektrokovinske industrije
n. sol. o. Ljubljana**

Ljubljana, 13. 10. 1978

PRILOGA K 41. ŠTEVILKI ISKRE – 21. OKTOBER 1978

Na osnovi pooblastila 3. zasedanja delavskega sveta SOZD ISKRA objavlja Odbor za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD ISKRA osnutek predloga STATUTA SOZD ISKRA in s tem pričinja javno razpravo o osnutku z namenom, da se v javni razpravi oblikujejo stališča, dopolnila in spremembe določil osnutka STATUTA SOZD ISKRA.

Prosimo, da pismene predloge iz obravnave osnutka statuta dostavite sekretariatu DS SOZD ISKRA do 10. 11. 1978, tako da bo Odbor za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov SOZD ISKRA pripravil s spremembami in predlogi usklajen predlog statuta za zasedanje DS SOZD ISKRA, ki bo v mesecu novembru 1978.

Predsednik odbora
MERMOLJA Pavel l.r.

Na temelju čl. 100 samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra ter v zvezi s čl. 385 in 463/1 Zakona o združenem delu, so delavci delovnih organizacij, združenih v Iskri — sestavljeni organizaciji združenega dela elektrokovinske industrije n. sol. o., Ljubljana in delavci Skupnih služb SOZD, na referendumih sprejeli naslednji

STATUT

Iskre — sestavljene organizacije združenega dela elektrokovinske industrije n. sol. o. (v nadaljevanju: „SOZD Iskra“).

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Ta statut, skladno s samoupravnim sporazumom o združitvi delovnih organizacij v SOZD Iskra, (v nadaljevanju: „samoupravni sporazum o združitvi“) vsebuje določbe, ki so pomembne za organiziranje, za delo in poslovanje, za uresničevanje samoupravnih in drugih razmerij delovnih organizacij, združenih v SOZD.

2. člen

Družbenoekonomske in druge samoupravne pravice uresničujejo delavci združenih DO po zakonu, samoupravnem sporazumu o združitvi, tem statutu ter drugih samoupravnih splošnih aktih, delovnih organizacij in SOZD.

3. člen

Če so določbe tega statuta v nasprotju z določili samoupravnega sporazuma o združitvi, se uporabljajo določbe tega sporazuma; poslovodni kolegij SOZD pa je dolžan pričeti postopek za ustrezne spremembe tega statuta;

II. PRAVNI POLOŽAJ

1. Status

4. člen

SOZD Iskra je družbeno-pravna oseba z vsemi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih ima po zakonu in konstitutivnih samoupravnih splošnih aktih; njena organizacijska oblika pa je sestavljena organizacija združenega dela.

5. člen

Podjetje Iskra Kranj je ustanovila vlada FLRJ z aktom PO št. 2065/41 z dne 31. 12. 1946.

2. Firma in sedež

6. člen

Firma SOZD Iskra je:
ISKRA — SOZD elektrokovinske industrije n. sol. o.

Skrajšana firma je:
ISKRA – Ljubljana, n. sol. o.

Firma v angleškem jeziku je:
ISKRA – Ljubljana, Yugoslavia.

7. člen

Firma SOZD Iskra se uporablja v skladu z zakonom. Skrajšana firma se uporablja le pri internem poslovanju v SOZD Iskra.

Firma v angleškem jeziku se uporablja

8. člen

SOZD Iskra ima svoj sedež v Ljubljani na Trgu revolucije 3, občina Ljubljana-Center.

3. Zaščitni znak

9. člen

SOZD Iskra ima svoj zaščitni znak, ki predstavlja v kvadratnem okvirju simetrično zvezdo s petimi kraki, od katerih so gornji in oba spodnja daljša, zvezda ima svoje središče v krogu, pod zvezdo pa je v krogu beseda „ISKRA“ s tiskanimi črkami. Zaščitni znak je registriran pri Zvezni upravi za patente pod št. 15741 kot blagovna znamka.

Zaščitni znak in njegove dovoljene velikosti so natančno določene s posebnim standardom, ki ga predpiše poslovodni kolegij SOZD.

10. člen

Zaščitni znak obvezno uporabljajo vse temeljne oz. delovne organizacije ter delovne skupnosti v SOZD Iskra na izdelkih, dopisih, žigih, izdelkih, v ekonomski propagandi, in ostali poslovodni dokumentaciji.

4. Žig in poslovna dokumentacija

11. člen

SOZD Iskra uporablja žig pravokotne oblike, formata 0,7 x 6 cm, ki ima v levem kotu zaščitni znak Iskre, desno od njega pa je napis: „ISKRA – SOZD elektrokovinske industrije n. sol. o. Ljubljana“.

12. člen

Vsak žig ima tudi na skrajnem desnem spodnjem oglu zaporedno številko od 1 dalje, da je mogoče voditi evidenco, katera organizacijska enota Skupnih služb uporablja žig z določeno zaporedno številko. Koliko žigov ima SOZD Iskra in kje se hranijo, določa poseben organizacijski predpis.

13. člen

Žig SOZD Iskra se obvezno uporablja na poslovni dokumentaciji v pravnih razmerjih s tretjimi osebami, v internem pravnem prometu pa le na tisti poslovni dokumentaciji, za katero tako določa organizacijski predpis.

14. člen

V pravnem prometu s tretjimi in znotraj SOZD se uporablja enotna poslovna dokumentacija, ki v glavi vsebuje firmo oz.: ime OZD s sedežem, točnim naslovom, telefonsko številko, številko teleksa in telegramskega naslovom in zaščitnim znakom Iskre.

Podrobnejše določbe glede oblike, formata in vsebine glave, vsebuje poseben organizacijski predpis.

5. Hišni stil

15. člen

Temeljne, oziroma delovne organizacije in delovne skupnosti v SOZD Iskra se obvezujejo, da bodo pri izdelkih, zgradbah, napisnih tablah, lokalih, opremi, reklamah, publikacijah, razstavah in povsod, kjer nastopa element zunanje estetike uporabljale značilen stil SOZD Iskra.

Elemente, obliko, obseg in uporabo hišnega stila SOZD Iskra, določa poseben organizacijski predpis.

16. člen

Temeljne, oziroma delovne organizacije in delovne skupnosti v SOZD Iskra, uporabljajo ime ISKRA kot začetni in sestavni del njihovih firm oziroma imen.

6. Zastopanje in predstavljanje SOZD Iskra

17. člen

SOZD Iskra zastopa in predstavlja predsednik kolegijskega poslovnega organa v mejah pooblastil, ki mu jih dajejo zakon, samoupravni sporazum o združitvi, ta statut ter drugi samoupravni splošni akti.

18. člen

V pravnem prometu iz čl. 35 samoupravnega sporazuma o združitvi sme predsednik kolegijskega poslovnega organa sklepati sporazume in pogodbe v višini sredstev, dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o temeljih skupnega plana SOZD, z letnimi programi ali posebnimi sporazumi, brez omejitev.

V njegovi odsotnosti ga v enakem obsegu zastopa njegov namestnik, v primeru odsotnosti namestnika pa pomočnik predsednika kolegijskega poslovnega organa, ki ga ta določi.

Namestnik predsednika, pomočnika in člane kolegijskega poslovnega organa imenuje in razrešuje DS SOZD za mandatno dobo 4 let in so lahko po njenem izteku ponovno imenovani.

7. Podpisovanje

19. člen

Osebe, ki zastopajo in predstavljajo SOZD Iskra, za SOZD tudi podpisujejo v mejah pooblastil.

20. člen

Poleg njih podpisujejo za SOZD še posamezni člani kolegijskega poslovnega organa, vendar vsak samo v zadevah svojega delovnega področja kot

so: tržišstvo, ekonomika, finance, raziskovalna dejavnost, stiki z javnostjo, kvaliteta, družbeno pravne zadeve, organizacija in informatika, kadrovska politika in izobraževanje ter družbena samozaščita in splošna ljudska obramba.

8. Pooblastilo

21. člen

Predsednik kolegijskega poslovnega organa, oziroma oseba, ki ga zastopa, sme dati drugemu pooblastilo, čigar vsebino in obseg določa sam.

Pooblastilo mora biti izdano v pisni obliki in oseba, ki ga izda, mora poleg svojega podpisa na njem, pristaviti, da je pooblastitelj.

22. člen

Pooblastilo je lahko dano za opravljanje pravnih poslov oziroma za sklepanje pogodb, dogovorov in podobnih poslov ene ali več določenih vrst (splošno pooblastilo), ali pa za sklenitev ene ali več določenih pogodb ali dogovorov oziroma za izvršitev enega ali več določenih pravnih poslov (posebno pooblastilo).

Pravica sklepanja pogodb ali dogovorov, oziroma opravljanja pravnih poslov iz prejšnjega odstavka tega člena, obsega tudi pravico opravljati druga pravna opravila in dejanja, ki so s tem povezana, oziroma so povezana z izvrševanjem teh poslov, pogodb oz. dogovorov.

23. člen

Pooblastilo je lahko dano za določen ali za nedoločen čas, pri čemer pa ga pooblastitelj lahko v pisni obliki ob vsakem času spremeni ali pa prekliče.

Pooblaščenec ne more brez pooblastiteljeve pismene privolitve prenesti svojega pooblastila na drugega, razen če ni v pooblastilu določeno, da je tak prenos pooblastila na konkretno določeno osebo, dopusten.

24. člen

Določbe o dajanju, spremembi, preklicu oz. prenosu pooblastila, se uporabljajo tudi v primerih, ko posamezni člani kolegijskega poslovnega organa v mejah dejavnosti njihovega strokovnega področja pooblaščajo strokovne sodelavce.

9. Poroštvo

25. člen

Delavski svet SOZD lahko da poroštvo za obveznosti DO v SOZD le v okviru člena 24 in 35 Samoupravnega sporazuma o združitvi.

10. Statusne in druge spremembe

26. člen

Vse statusne in druge spremembe SOZD Iskra potekajo v skladu z zakonom in določbami samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD, tega statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov.

27. člen

V SOZD Iskra lahko vstopi vsaka organizacija združenega dela, ki ima sorodno programsko usmeritev; če tako sklenejo njeni delavci po predpisanem postopku in o vstopu odloči delavski svet SOZD Iskra v soglasju s stališči DS TOZD oz. enovitih DO.

28. člen

Organizacija združenega dela, ki želi vstopiti v SOZD Iskra, sporoči svoj namen kolegijskemu poslovnemu organu SOZD Iskra z vsemi svojimi statusnimi programskimi, finančno-ekonomskimi ter kadrovskimi podatki, o čemer ta organ, potem, ko zadevo podrobno prouči, s svojim mnenjem seznani delavski svet SOZD, ki odloči ali prične integracijski postopek.

V tem primeru imenuje za SOZD Iskra določeno število članov komisije za integracijo iz vrst strokovnih in družbeno-političnih delavcev v SOZD in sporoči organizaciji združenega dela, ki se želi vključiti v SOZD Iskra, da tudi ona imenuje določeno število svojih članov v komisijo.

29. člen

Komisija iz prejšnjega člena izdelata integracijski elaborat, ki vsebuje: statusne, programske, finančno-ekonomske in kadrovske podatke SOZD Iskra in organizacije združenega dela, ki želi vstopiti v SOZD, družbeno-ekonomske cilje integracije in predlog statusnega položaja te organizacije v SOZD.

Elaborat obravnava delavska sveta organizacije združenega dela, ki želi vstopiti v SOZD in delavski svet SOZD Iskra, če bi imela ta organizacija status delovne organizacije v SOZD.

III. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA

1. Samoupravne pravice in dolžnosti delavcev

30. člen

Delavci, ki so v delovnem razmerju v temeljnih organizacijah, delovnih skupnostih ter enovitih DO imajo pravico in dolžnost, da upravljajo SOZD, zlasti pa da:

- sodelujejo v postopku oblikovanja in sprejemanja odločitev na ravni SOZD, dajejo svoje predloge, smernice delegatom in mnenja;
- sami odločajo z osebnim izjavljanjem na zborih in referendumih ter drugih oblikah osebnega izjavljanja v skladu z zakoni in samoupravnimi splošnimi akti;
- opravljajo določene funkcije preko izvoljenih delegatov v samoupravnih organih in poslovnega organa;
- upoštevajo in uresničujejo samoupravne splošne in druge akte, samoupravne odločitve in druge predpise;
- opravljajo svoje delo in naloge vestno, strokovno in pravočasno;
- uresničujejo naloge samoupravne delavske kontrole;
- uresničujejo pravico, da so obveščeni o delu SOZD in njenih organov ter postavljajo vprašanja in zahteve o delu SOZD in njenih organov.

31. člen

Pri oblikovanju in urejanju medsebojnih razmerij v združenem delu in pri uresničevanju samoupravnih pravic in dolžnosti, imajo delavci pravico in dolžnost, da se opirajo na pobude sindikata, da se tako lažje seznani s praktično uporabo zakonskih in samoupravnih določb, aktov in sklepov.

32. člen

Vsak delavec ima pravico, da se s pismenim ali ustnim vprašanjem iz medsebojnih razmerij ali iz dela in poslovanja SOZD obrne na poslovodni organ SOZD ali pa na predsednika DS SOZD, ki sta dolžna delavcu posredovati primeren odgovor oz. pojasnilo.

2. Odločanje z osebnim izjavljanjem

33. člen

Pri uresničevanju in izvrševanju neodtujljivih samoupravnih pravic in dolžnosti, odločajo delavci z osebnim izjavljanjem:

- na referendumu,
- na zboru,
- s podpisovanjem oz. s posebnimi pismenimi izjavami,
- z drugimi oblikami osebnega izjavljanja.

34. člen

Pred odločanjem z osebnim izjavljanjem in o vseh važnejših vprašanjih, o katerih odloča DS SOZD je potrebna poprejšnja obravnava.

Poslovodni organ SOZD pripravi pismeni predlog vprašanj s potrebno obrazložitvijo, o katerih je treba opraviti poprejšnjo obravnavo.

35. člen

Poprejšnja obravnava se opravi pred odločanjem zlasti o naslednjih vprašanjih, kakor so:

- sklepanje samoupravnih sporazumov,
- o vprašanjih o katerih se odloča na referendumu,
- sprejemanje statuta in drugih na njem temelječih samoupravnih splošnih aktov, kakor tudi njihove spremembe in dopolnitve,
- druga odločanja o neodtujljivih pravicah delavcev,
- vprašanja, ki jih vsebuje člen 467 ZZZ,
- ostala vprašanja, za katera tako sklene delavski svet SOZD.

36. člen

Sklep o izvedbi poprejšnje obravnave sprejme delavski svet SOZD, ki določi rok izvedbe take obravnave in delavce, ki bodo zadeve, ki so predmet poprejšnje obravnave, tolmačili.

O organiziranju poprejšnje obravnave obvesti DS sindikat. Na zahtevo sindikata je dolžan DS organizirati poprejšnjo obravnavo.

Poslovodni organ SOZD je pristojen in odgovoren, da se pismeno gradivo za poprejšnjo obravnavo javno objavi delavcem v Glasilu ali na drug način, tako da so delavci že pred rokom pričetka take obravnave na najprimernejši način seznanjeni z zadevo, o kateri bo tekla obravnava.

37. člen

Ko organ, ki je določen v sklepu delavskega sveta SOZD za zbiranje pripomb, predlogov, stališč in mnenj, dobi ob izteku roka za poprejšnjo obravnavo vse gradivo, izvede s posameznimi predlagatelji usklajevalni postopek, če pa to ni potrebno pa dostavi celotno gradivo delavskemu svetu SOZD in oblikuje končni predlog akta oz. odločitve.

38. člen

Poprejšnjo obravnavo izvajajo med delavci tudi delegati v delavskem svetu SOZD glede vseh predlogov, o katerih bodo glasovali na tem organu, v cilju, da od svojih volilcev dobijo njihova stališča, smernice, navodila in mnenja.

39. člen

Vsi predlogi, pripombe, stališča in mnenja, ki jih podajajo delavci ob kakršni koli obliki poprejšnje obravnave, morajo biti konkretni, jasni ter utemeljeni ter morajo nakazovati določeno drugačno rešitev posameznega vprašanja.

40. člen

Delavci odločajo z referendumom:

- 1) o sklenitvi samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ter njihovih sprememb in dopolnitvah,
- 2) o sprejemu statuta SOZD, ter njihovih spremembah in dopolnitvah,
- 3) o združevanju SOZD v poslovne skupnosti in druge integracije,
- 4) o elementih za sklepanje družbenih dogovorov o temeljih planov družbeno-političnih skupnosti,
- 5) o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev,
- 6) o odpovedi pravic do povrnitve združenih sredstev oz. nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi,
- 7) o ostalih vprašanjih, ki jih določa čl. 463 ZZZ,
- 8) o drugih vprašanjih, če tako sklene delavski svet SOZD,
- 9) o drugih vprašanjih, ki jih določa zakon ali samoupravni splošni akt SOZD.

41. člen

Referendum po vprašanjih iz prejšnjega člena razpiše delavski svet SOZD, s sklepom, potem ko je o zadevi, ki je predmet referenduma, že potekla poprejšnja obravnava in je bil po usklajevalnem postopku že izoblikovan končen predlog.

Od dneva razpisa referenduma pa do dneva, ki je določen za glasovanje na referendumu, ne sme poteči manj kot 15 in ne več kot 60 dni.

42. člen

Sklep o razpisu referenduma vsebuje:

- predmet referenduma,
- dan izvedbe referenduma,
- vsebino glasovnice,
- imenovanje 3-članske komisije SOZD za ugotovitev izida referenduma z namestniki,

- rok do katerega naj organi OZD za izvedbo referenduma dostavijo komisiji SOZD zapisnike o ugotovitvi izida referenduma v OZD,
- rok v katerem prične veljati odločitev, sprejeta na referendumu.

43. člen

Odločitev na referendumu je sprejeta, če je za njo glasovala večina vseh delavcev v vsaki od združenih OZD.

Postopek referenduma določajo zakon in samoupravni splošni akti.

44. člen

Način dela zborov delavcev, referenduma, podpisovanje in potek ankete in drugih oblik osebnega izjavljanja, določajo samoupravni splošni akti organizacij združenega dela.

Če DS SOZD iz svoje pristojnosti odloča o poprejšnji obravnavi, o sklicu zborov delavcev ali o razpisu referenduma po OZD, so predsedniki DS OZD na podlagi take odločitve dolžni izvesti obravnavo, zbere delavcev in referendum, pri čemer že predstavlja tozadevna odločitev DS SOZD pravni naslov za izvedbo določene oblike osebnega izjavljanja.

IV. ORGANI UPRAVLJANJA IN DRUGI ORGANI SOZD

1. Splošno

45. člen

Organi SOZD so:

- a) delavski svet,
- b) izvršilni organi,
 - odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost,
 - odbor za gospodarjenje in dohodkovne odnose,
 - odbor za tržišтво,
 - odbor za organizacijo in informatiko,
 - odbor za finance,
 - odbor za kadrovske socialne zadeve in izobraževanje,
 - odbor za kvaliteto
- c) kolegijski poslovodni organ SOZD,
- d) odbor za samoupravni nadzor SOZD,
- e) odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.
- f) arbitražni svet.

46. člen

Organi iz prejšnjega člena za izvedbo posameznih nalog in del iz svoje pristojnosti lahko imenujejo posamezne stalne ali občasne organe (odbore, komisije) ali delovne skupine.

2. Delavski svet SOZD

47. člen

Delavski svet SOZD je skupni organ upravljanja delavcev združenih delovnih organizacij in delovnih skupnosti, ki ga sestavljajo delegati delavcev delovnih organizacij in delovnih skupnosti SOZD, ki so izvoljeni neposredno in s tajnim glasovanjem po postopku in na način, ki ga določajo zakon, samoupravni sporazum o združitvi ter samoupravni splošni akti združenih DO in delovnih skupnosti SOZD.

48. člen

Kandidacijski postopek izvedejo sindikalne organizacije združenih OZD in delovnih skupnosti v skladu z zakonom in drugih aktov, ki urejajo kandidiranje.

49. člen

Število delegatskih mest za vsako volilno enoto, kar tvorijo DO, združene v SOZD in delovne skupnosti SOZD, določa čl. 65 samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD; dočim določajo pristojnosti delavskega sveta SOZD ter način glasovanja člani 66–73 citiranega samoupravnega sporazuma.

50. člen

Volitve v DS SOZD v skladu z zakonom razpiše DS SOZD t.j. najkasneje 30 dni pred potekom mandatne dobe delegatov.

Volitve v DS SOZD se izvedejo v začetku koledarskega leta, najkasneje pa v 60 dneh od takrat, ko je ugotovljen zaključni račun SOZD.

Sklep o razpisu volitev vsebuje:

- navedbo volilnih enot (DO in delovne skupnosti SOZD) s številom delegatov, ki jih volijo te volilne enote po merilih iz čl. 65/1 samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD,
- rok izvedbe volitev;
- navedbo članov volilne komisije SOZD in njihovih namestnikov,
- rok za dostavo zapisnikov volilnih komisij volilnih enot volilni komisiji SOZD, obenem s pisnimi izjavami kandidatov o prejemu kandidature.

51. člen

Postopek za izvedbo volitev delegatov vodijo volilne komisije volilnih enot v skladu z zakonom in samoupravnimi splošnimi akti OZD in delovnih skupnosti.

52. člen

Ko volilna komisija SOZD prejme volilni material t. j. zapisnike volilnih komisij volilnih enot z izjavami kandidatov, ugotovi takoj izid volitev v SOZD kot celoti in ga objavi v Glasilu Iskra.

53. člen

Prvo sejo novoizvoljenega DS SOZD skliče dotedanji predsednik DS in jo vodi po podanem poročilu predsednika volilne komisije o izidu volitev v DS do izvolitve predsednika DS in njegovega namestnika.

DS SOZD izvoli predsednika in njegovega namestnika izmed delegatov na predlog sindikata SOZD. S tem je novoizvoljeni DS konstituiran.

54. člen

Podrobnejša določila o konstituiranju DS SOZD, o izvolitvi izvršilnih organov DS SOZD ter drugih organov, vsebuje poseben samoupravni splošni akt, ki ga sprejme DS SOZD.

Isti akt določa tudi postopek in način dela DS SOZD, pravico in dolžnosti delegatov in drugih oseb, ki sodelujejo pri delu DS SOZD ter o odgovornosti delegatov.

55. člen

Nadomestne volitve delegatov v delavskem svetu se opravijo po postopku in na način, kakor je predpisan z zakonom in s tem statutom za volitve, če delegatom predčasno preneha funkcija.

56. člen

Delegatu preneha funkcija:

- s smrtjo,
- s prenehanjem delovnega razmerja v OZD,
- s pravnomočno sodno obsodbo na zaporno kazen, daljšo od 6 mesecev ali na hujšo kazen po kazenskem zakoniku,
- z odpoklicom,
- z njegovim odstopom, če ta odstop sprejmejo delavci njegove volilne enote na zboru,
- če nastopi delo, zaradi katerega po zakonu (čl. 493/3 ZDD) ne more biti izvoljen za delegata v delavski svet.

57. člen

DS mora razpisati nadomestne volitve, če se število delegatov v DS zmanjša najmanj za 1/3 in sicer na vsa izpraznjena delegatska mesta v DS.

58. člen

Ne glede na določbo prejšnjega člena pa DS mora razpisati nadomestne volitve, kadar je predčasno prenehala funkcija edinemu preostalemu delegatu v volilni enoti.

59. člen

Delavci v volilni enoti lahko odpokličejo posamezne delegate v naslednjih primerih:

- če se delegat ne ravna po smernicah, stališčih in navodilih delavcev,
- če delegat sprejme odločitev, ki škodi delu in delovnim uspehom volilne enote ali SOZD,
- če ne poroča delavcem o svojem delu ali pa jih z napačnim informiranjem spravlja v zmotu ali pusti v zmoti,
- če obide voljo delavcev, izraženo v kakršnikoli obliki osebnega izjavljanja, ali če deluje v nasprotju z odločitvami, sklepi, smernicami in navodili zbora delavcev,

- če sprejme odločitve, ki ne temeljijo na določbah zakona in drugih predpisov, tega statuta, samoupravnega sporazuma ali drugega samoupravnega splošnega akta,
- če se brez upravičenega razloga pogosto ne udeležuje sej delavskega sveta, ali kakorkoli drugače svojo funkcijo malomarno opravlja oz. jo ne opravlja,
- če s svojim ponašanjem v OZD ali izven nje grobo krši načela socialistične morale, samoupravljanja, ali na kakršenkoli podoben način izgubi zaupanje delavcev ter se izkaže, da ni več vreden opravljanje zaupane mu volilne funkcije.

60. člen

Predlog za odpoklic enega ali več delegatov lahko podajo:

- delavci volilne enote na zboru,
- odbor samoupravne delavske kontrole volilne enote,
- sindikalna organizacija volilne enote,
- drugi organi, ki jih določa zakon.

Ta predlog se poda delavskemu svetu SOZD, ki imenuje volilno komisijo z nalogo, da preizkusi predlog za odpoklic. Komisija mora pri tem tudi zaslišati delegate, čigar odpoklic se predlaga. Na podlagi poročila komisije sklepa delavski svet o razpisu glasovanja za odpoklic.

61. člen

Od dneva razpisa glasovanja pa do dneva glasovanja ne sme poteči manj kakor 30 in ne več kakor 60 dni. V tem času morajo biti delavci na zboriščih seznanjeni s celotno zadevo in z razlogi, ki narekujejo glasovanje o odpoklicu.

62. člen

Na glasovanju se glasuje po postopku, kakor velja za volitve z glasovnicami, ki jih pripravi glasovalna komisija in vsebujejo priimek in ime delegata, čigar odpoklic se predlaga ter označbo: „za odpoklic“ in „proti odpoklicu“. Glasuje se tako, da glasovalec obkroži rešitev, za katero se je odločil.

63. člen

Delegat je odpoklican, če je za odpoklic glasovala večina vseh delavcev njegove volilne enote.

Glede tehnike glasovanja in dela komisije, veljajo analogno določbe tega statuta, kot so predpisane za izvedbo volitev delegatov delavski svet.

3. Izvršilni organi SOZD

64. člen

Izvršilni organi delavskega sveta SOZD so:

- Odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost 11 članov,
- Odbor za gospodarjenje in dohodkovne odnose – 11 članov,
- Odbor za tržništvo – 11 članov
- Odbor za organizacijo in informatiko – 11 članov
- Odbor za finance – 11 članov
- Odbor za kadrovske socialne zadeve in izobraževanje – 11 članov
- Odbor za kvaliteto – 11 članov

Izvoli jih DS SOZD na svoji prvi seji po opravljenih volitvah in določi število članov.

V izvršilne organe ne morejo biti izvoljeni tisti delavci, ki po čl. 493/3 oz. 525 Zakona o združenem delu ne morejo biti izvoljeni v delavski svet SOZD.

Mandatna doba članov izvršilnih organov je 2 leti in nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v tak organ.

Kandidatno listo za volitve članov izvršilnih organov predloži delavskemu svetu sindikalna organizacija SOZD, pri čemer tudi predlaga predsednika in njegovega namestnika za vsak odbor.

65. člen

Izvršilni organi iz prejšnjega člena imajo poleg skupnih pristojnosti, naštetih v členu 75. samoupravnega sporazuma o združitvi še vsak naslednje pristojnosti:

a) Odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost:

Odbor za razvojno in programsko politiko SOZD ima naslednje pristojnosti:

- obravnava predloge smernic razvojnega programa ingospodarskega plana SOZD,
- obravnava predloge in sprejema stališča do programov SOZD
- nadzoruje izvajanja sprejetih programov razvoja SOZD
- obravnava smernice gospodarskega planiranja ter gospodarskega plana SOZD,
- obravnava predloge smernic razvojnega programa gospodarskega plana SOZD,
- obravnava smernice in programe inovacijskih dejavnosti SOZD,
- obravnava predlog programa raziskovalne dejavnosti SOZD,
- usmerja in obravnava dejavnost službe za industrijsko lastnino,
- obravnava predlog in delovanje sistemov integralnega vodenja kvalitete,
- nadzira porabo sredstev za realizacijo razvojnih nalog s področja splošno tehnične dejavnosti.

b) Odbor za gospodarjenje in dohodkovne odnose:

- obravnava ekonomske in finančne analize za SOZD,
- obravnava predloge investicijskih in ostalih ekonomskih elaboratov za SOZD,
- obravnava smernice gospodarskega planiranja in gospodarski plan SOZD,
- obravnava analize rezultatov poslovanja ter naložb za SOZD,
- obravnava periodične obračune poslovanja SOZD,
- obravnava predloge za izboljšanje ekonomike poslovanja SOZD,
- obravnava samoupravne sporazume in druge akte, s katerimi vstopa SOZD v dohodkovne odnose.

c) Odbor za tržništvo:

- obravnava predloge smernic razvojnega programa in gospodarskega plana SOZD,
- obravnava program tržnih raziskav in dejavnosti službe marketinga,
- nadzoruje koriščenje združenih sredstev za marketing dejavnost in združenih sredstev za osvajanje tujih tržišč,
- obravnava, usmerja in nadzoruje izvajanje sprejetega hišnega stila, oblikovanj in skrbi za image SOZD
- obravnava periodične obračune poslovanja SOZD,
- obravnava sistem poslovne informacijske dejavnosti v SOZD,
- usmerja avtomatsko obdelavo podatkov v SOZD,

- nadzoruje zunanjetrgovinsko poslovanje SOZD.
- d) Odbor za organizacijo in informatiko:
 - obravnava sistem poslovne informacijske dejavnosti v SOZD
 - obravnava predloge smernic razvojnega programa in gospodarskega plana SOZD,
 - obravnava predloge v zvezi z razvojem celotnega organizacijskega in samoupravnega sistema SOZD,
 - obravnava predloge v zvezi z razvojem celotnega organizacijskega in samoupravnega sistema SOZD,
 - sprejema in podvzema ukrepe za zagotovitev sprejetih organizacijskih rešitev,
 - obravnava vse pobude za sklenitev samoupravnega sporazuma in družbenih dogovorov, h katerim pristopa SOZD,
 - obravnava predloge samoupravnih in splošnih aktov SOZD ter predlog za statusne spremembe SOZD
- e) Odbor za finance:
 - obravnava periodične obračune poslovanja SOZD,
 - nadzoruje porabo sredstev skladov skupnih rezerv SOZD,
 - usklajuje ukrepe interne banke SOZD finančnih služb, oziroma internih bank posameznih podpisnic pri zagotavljanju financiranja proizvodnje in poslovanja
 - usklajuje aktivnosti in daje predloge na področju izpopolnjevanja sistema finančno računovodske informatike pri izpolnjevanju določil zakona, spremembi in dopolnitvi zakonov in drugih predpisov ter sporazumov v SOZD Iskra,
 - nadzoruje finančno poslovanje z združenimi sredstvi na ravni SOZD, dotok in financiranje iz združenih sredstev,
 - obravnava predloge za skupna vlaganja.
- f) Odbor za kadrovske socialne zadeve in izobraževanje:
 - obravnava predloge smernic razvojnega programa in gospodarskega plana SOZD,
 - obravnava predlog srednjeročnega in perspektivnega programa razvoja kadrovske strukture SOZD,
 - obravnava politiko samoupravnega sporazumevanja o nagrajevanju v SOZD in predloge samoupravnih sporazumov,
 - obravnava programe kulturne in rekreacijske dejavnosti v SOZD.
- g) Odbor za kvaliteto:
 - nadzira izvajanje politike kakovosti v SOZD,
 - usklajuje nivoje kakovosti, spremlja stroške kakovosti in akcije za zagotovitev kakovosti v SOZD,
 - zasleduje organiziranost sistema za zagotavljanje kakovosti ter izvajanje samoupravnega sporazuma o kakovosti in pravilnik o kakovosti v SOZD.

Vsi odbori občasno poročajo DS o svojem delu ter predlagajo ukrepe v primerih pomembnejših kršitev sprejete politike pristojnemu organu.

66. člen

Prvo sejo odbora po opravljenem imenovanju skliče in jo vodi do njegovega konstituiranja predsednik DS SOZD.

67. člen

Glede pogojev za razrešitev posameznih članov odbora ali odbora kot celote, veljajo analogno določbe 55. in 56. člena tega statuta, predlog za razrešitev pa lahko sprejme DS SOZD po lastni pobudi ali pa na predlog:

- odbora samoupravne delavske kontrole
- sindikalne organizacije,
- poslovnodnega organa SOZD.

4. Usklajevalni postopek

68. člen

Če pride pri oblikovanju še nesprejetih zadev na DS do nesoglasja ali do bistveno različnih stališč (čl. 112 in 113 samouprav. sporazuma o združitvi) in zaradi tega nista bili doseženi soglasje ali predpisana večina glasov delegatov, se prične usklajevalni postopek o odprtem vprašanju.

Ta postopek se opravi tako, da DS na predsednikov predlog imenuje iz vrst delegatov in drugih delavcev usklajevalno komisijo, v kateri morajo biti zastopani tudi delegati in predstavniki OZD, ki se s predlagano odločitvijo niso strinjali.

Komisija preuči posamezna stališča in na podlagi končno oblikovanega predloga, po tem, ko delegati in člani komisije dobijo stališča in smernice svojih volilcev, predloži zadevo DS v dokončni sprejem.

69. člen

Različna stališča, ki se pojavijo na DS ali drugih organih in ki izvirajo iz veljavnih in dokončno sklenjenih samoupravnih, poslovnih ali pogodbenih razmerij, ne zapadejo usklajevalnemu postopku in je za reševanje takih spornih zadev pristojna notranja arbitraža.

5. Kolegijski poslovodni organ

70. člen

Kolegijski poslovodni organ SOZD, čigar pravice, obveznosti, delovno področje, pristojnosti ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za njegove člane ter njegovega predsednika, določa samoupravni sporazum o združitvi v členih 77 do 81 v skladu z zakonom, imenuje in razrešuje DS SOZD za mandatno dobo 4 let po javnem razpisu in na predlog razpisne komisije v skladu z zakonom.

71. člen

Delo kolegijskega poslovodnega organa vodi njegov predsednik, njegove pravice in dolžnosti pa določa člen 79 samoupravnega sporazuma o združitvi.

72. člen

Kolegijski poslovodni organ je samostojen v opravljanju nalog iz svoje pristojnosti.

Kolegijski poslovodni organ dela na sejah, ki jih sklicuje predsednik, v njegovi odsotnosti pa njegov namestnik ali po pooblastilu predsednika tudi eden izmed članov kolegijskega poslovodnega organa.

Predsednik kolegijskega poslovodnega organa vodi in koordinira delo poslovodnega organa in podpisuje akte poslovodnega organa.

Predsednik sklicuje sejo na svojo pobudo, na pobudo enega izmed članov kolegijskega poslovnega organa, DS DO ali izvršilnega organa, družbeno-političnih organizacij, odbora delavske kontrole.

Kolegijski poslovodni organ sprejema sklepe odnosno stališča z večino glasov vseh članov kolegijskega poslovnega organa.

73. člen

Člani kolegijskega poslovnega organa opravljajo delo, tako da je vsak član soodgovoren za delo kolegijskega poslovnega organa, poleg tega pa vsak član kolegijskega poslovnega organa dela iz področja svoje dejavnosti iz čl. 80 samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra samostojno, po smernicah kolegijskega poslovnega organa.

74. člen

Predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa so za svoje delo odgovorni delavskemu svetu in delavcem sestavljene organizacije, posamezni člani kolegijskega poslovnega organa pa tudi predsedniku organa.

Predsednik kolegijskega poslovnega organa je odgovoren za zakonitost dela in za izpolnjevanje z zakonom določenih in predpisanih obveznosti SOZD.

Člani kolegijskega poslovnega organa so odgovorni za opravljanje svojih poslovnih nalog, prav tako so materialno odgovorni za škodo, ki jo prizadejejo s svojim nepravilnim, in nevestnim delom in pa disciplinsko za kršitve delovnih obveznosti.

Odgovornost članov kolegijskega poslovnega organa za nepravilno ali nevestno opravljanje poslovnih funkcij, ugotavlja DS SOZD. Sklep DS SOZD, s katerim je ugotovljena odgovornost članov kolegijskega poslovnega organa, lahko predstavlja pogoje za uvedbo postopka za razrešitev posameznih članov ali vseh članov kolegijskega poslovnega organa.

Predsednik in člani poslovnega organa SOZD ali samo posamezni člani so lahko razrešeni pred potekom časa, za katerega so bili imenovani v primerih, določenih z zakonom. Odločba DS SOZD o razrešitvi članov poslovnega organa je dokončna.

V. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

75. člen

Delavci v SOZD imajo pravico in dolžnost, da za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic uveljavljajo samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organu upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.

Samoupravno delavsko kontrolo na ravni SOZD uresničujejo delavci TOZD DO in delovnih skupnosti skladno z zakonom in členu 82. in 83. samoupravnega sporazuma o združitvi, prek odbora za samoupravni nadzor.

76. člen

Odbor za samoupravni nadzor opravlja zadeve, za katere je pristojen po zakonu in členu 82. samoupravnega sporazuma o združitvi iz pristojnosti SOZD, zlasti pa nadzoruje;

- izvajanje statuta, samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih splošnih aktov SOZD;
- izvajanje sklepov DS SOZD in drugih organov SOZD ter skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev;
- uresničevanje delovnih obveznosti ter samoupravljaljskih funkcij delavcev in organov SOZD;
- odgovorno, družbeno in gospodarsko smotno uporabo družbenih sredstev ter razpolaganje z njimi;
- uporaba načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke ter skupno porabo delavcev;
- uresničevanje in varstvo pravic delavcev v združenem delu;
- obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za kontrolo in odločanje v SOZD;
- uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev v skladu z ustavo in zakoni.

V kolikor je odbor za samoupravni nadzor seznanjen o nepravilnosti v TOZD oz. DO, ima pravico in dolžnost, da o tem opozori pristojen organ samoupravne delavske kontrole.

77. člen

Pri izvrševanju svojih pravic in dolžnosti iz prejšnjega člena, deluje odbor predvsem preventivno v cilju odpravljanja negativnih pojavov v SOZD, predvsem pa kršitev samoupravnih pravic delavcev, ki jih določajo: ustava, zakoni, samoupravni splošni akti, pri čemer opozarja organe in posameznike na ugotovljene nepravilnosti in negativne pojave, pristojnim organom pa predlaga ukrepe za njihovo odpravo, v kolikor sam ne podvzame takih ukrepov v mejah svojih pristojnosti.

78. člen

Vsi organi SOZD in posamezni delavci morajo na zahtevo odbora dati potrebne podatke, predsednik kolegijskega poslovodnega organa pa mora še poskrbeti za vse, kar je potrebno za opravljanje administrativno strokovnih opravil odbora s tega področja.

79. člen

Če se pristojni organ v SOZD ne ravna po pobudah in predlogih odbora, ukrepa odbor sam tako, da pobude in predloge izvede, proti organu pa predlaga uvedbo ustreznega postopka.

Predsednik odbora oz. njegov namestnik mora poročati DS SOZD vsakih 6 mesecev o delu na področju samoupravne delavske kontrole.

80. člen

V ostalem se pri delu DS na tem področju uporabljajo določila Zakona o združenem delu in republiškega zakona o samoupravni delavski kontroli.

81. člen

Član odbora za samoupravni delavski nadzor ne more biti klican na odgovornost za delo, ki ga je opravljal v tem organu.

VI. LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

82. člen

Pri uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite imajo delavci SOZD vse tiste pravice in dolžnosti, ki jim grede po členu 42. in 110. Zakona o združenem delu po posebnih zakonih (Ur. l. SRS št. 23/76) in po samoupravnih splošnih aktih SOZD sprejetih na podlagi omenjenih zakonov in samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD.

83. člen

Da bi usklajevali ukrepe s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, zagotovili medsebojno sodelovanje, nudili medsebojno pomoč, prenašali izkušnje, da bi reševali naloge skupnega pomena in urejali druga samoupravno dogovorjena vprašanja s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite se v SOZD Iskra ustanovi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

84. člen

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SOZD Iskra sestavljajo predsedniki odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito delovnih organizacij SOZD Iskra, delovnih skupnosti SOZD Iskra, predstavniki družbeno političnih organizacij, ki delujejo na ravni SOZD Iskra, predsednik delavskega sveta SOZD Iskra, predsednik samoupravne delavske kontrole in predsednik poslovnega kolegija SOZD Iskra.

Člane odbora lahko nadomeščajo tudi namestniki.

Odbor lahko opravlja delo v dveh pododborih in to pododbor za ljudsko obrambo in pododbor za družbeno samozaščito.

85. člen

Razen nalog iz 82. člena odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito opravlja še naslednje naloge:

- sprejema in dopolnjuje obrambni načrt SOZD Iskra,
- ocenjuje varnostno situacijo v SOZD Iskra in enkrat letno ali po potrebi s tem seznanja delavski svet SOZD Iskra,
- ocenjuje izvajanje nalog in daje nove predloge za učinkovitejše delo na področju obrambnih priprav,
- proučuje, analizira, prenaša izkušnje in daje predloge za najučinkovitejše rešitve zadev, ki so iz varnostnega vidika skupnega pomena za SOZD Iskra,
- opravlja zadeve, ki jih sprožajo republiški organi ali druge pristojne institucije, ki se po svoji vsebini in pomenu nanašajo na področje ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- v primeru večjih naravnih nesreč ter v primeru drugih izrednih razmer, ki povečujejo odgovornost delovnih organizacij SOZD Iskra, izdaja naloge, obvezne za vse člane tega sporazuma, s katerimi v danih razmerah zagotovi mobilnost SOZD Iskra,
- v letnih in srednjeročnih planih zagotavlja materialna sredstva za izvajanje nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki so skupnega pomena.

86. člen

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito prevzema iniciativo in ukrepe za sprejemanje in poenotenje samoupravnih aktov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite v SOZD Iskra.

Za izvajanje tega člena delavci organizirani v delovnih organizacijah sklenejo samoupravni sporazum o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, kjer konkretnije opredelijo pravice in obveznosti ter medsebojne obveznosti s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. S tem aktom se tudi določi, katere akte s tega področja morajo TOZD in DO sprejeti in poenotiti.

Podrobnejše določbe glede splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, pravice in dolžnosti, organe in njihove pristojnosti, določa samoupravni splošni akt iz prejšnjega člena.

VII. ARBITRAŽNI SVET

87. člen

V SOZD se oblikuje na delegatski osnovi arbitražni svet, čigar člani so v sestavi, ki jo določa člen 115/3 samoupravnega sporazuma o združitvi pristojni, da odločajo o sporih iz samoupravnih razmerij in iz poslovnih ter pogodbenih razmerij znotraj SOZD.

88. člen

Notranja arbitraža predstavlja stalno samoupravno razsodišče v SOZD.

Člane arbitražnega sveta izvolijo za dobo 2 let delavski sveti subjektov postopka, ki so temeljne organizacije, enovite delovne organizacije in delovne skupnosti SOZD.

89. člen

Notranja arbitraža je pristojna, da v SOZD dokončno odloča o sporih iz sklenjenih samoupravnih sporazumov ter iz sklenjenih poslovnih in pogodbenih razmerij med subjekti postopka — pri tem pa poprejšnji usklajevalni postopek ni potreben, ker gre za sporna vprašanja iz veljavno sklenjenih razmerij na podlagi samoupravnega sporazuma, samoupravnega splošnega akta, pogodbe ali drugega pravnega posla.

90. člen

Podroben postopek pri oblikovanju arbitraže, njenem delu, organizaciji in odločanju, vsebuje poseben samoupravni sporazum, ki ga na podlagi člena 115/4 samoupravnega sporazuma o združitvi in tega statuta sprejmejo delavski sveti subjektov postopka.

VIII. OBVEŠČANJE DELAVCEV

91. člen

Delo vseh organov v SOZD je javno.

Obveščanje delavcev je vezano na ustrezne določbe samoupravnega

sporazuma o združitvi (čl. 90-92) v skladu z zakonom o združenem delu (čl. 27., 546., 547., 548., 549, in 500) pri čemer morajo biti delavci enotno, pravočasno, redno, resnično, popolno vsebinsko in oblikovno razumljivo obveščeni o stanju in celotnem poslovanju SOZD.

92. člen

Delavce SOZD obveščajo o stanju ter poslovanju SOZD njenih organov.

1. Predsednik kolegijskega poslovnega organa o delu SOZD in o vseh vprašanjih, ki spadajo v njegovo pristojnost
2. predsednik DS o delu DS in sprejetih sklepih
3. delegati DS SOZD in v skupščinah družbeno političnih in samoupravnih skupnostih o svojem delu v teh organih in o sprejetih sklepih
4. predsednik odbora za samoupravni delavski nadzor o delu odbora
5. predsedniki ostalih odborov in komisij o delu teh organov.

93. člen

Ena od oblik obveščanja je Glasilo Iskra, ostale oblike, načine in roke obveščanja delavcev pa opredeljujejo posamezni samoupravni splošni akti, sprejeti na temelju čl. 93 samoupravnega sporazuma o združitvi.

94. člen

Delovanje in organizacija skupne ter enotne informacijske dejavnosti se v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi in tem statutom ureja z ustreznim samoupravnim splošnim aktom, ki ga sprejme DS SOZD.

IX. POSLOVNA TAJNOST

95. člen

Varovanje poslovne tajnosti je pravica in dolžnost vseh delavcev in organov SOZD.

96. člen

DS SOZD sprejme v skladu z določili čl. 440. Zakona o združenem delu poseben samoupravni splošni akt, v katerem določi zlasti:

- katere listine in podatki se poleg listin in podatkov, ki jih določa čl. 441. Zakona o združenem delu štejejo za poslovno tajnost;
- kdo sme listine in podatke iz prejšnje alineje sporočati drugim in v katerih primerih (čl. 442. in 444. ZZD).
- način, kako je treba ravnati z listinami in podatki, ki se štejejo za poslovno tajnost ter druge okoliščine, ki so pomembne za njeno varovanje (čl. 447 ZZD).

97. člen

Za varovanje in organizacijo varovanja poslovne tajnosti predvsem odgovarjajo: predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa, ki so odgovorni za stike z javnostjo, organizacijo in informatiko ter družbeno samozaščito in SLO.

X. ZAPISNIKI, VSEBINA IN HRAMBA

98. člen

O vsaki seji organa (DS, odbor komisija) se vodi zapisnik, ki vsebuje:

- a) naziv organa, zaporedno številko seje, datum, kraj in uro pričetka seje
- b) imena navzočih članov, odsotnih članov in imena navzočih povabljenih delavcev
- c) delovni red seje, kot je bil predlagan in kot je bil sprejet
- č) kratka vsebina obravnave po vsaki posamezni točki dnevnega reda, izglasovan sklep ter število glasov „za“, „proti“ in vzdržanih
- d) uro zaključka seje
- e) podpis predsedujočega in zapisnikarja.

Glede vsebine zapisnikov komisije za referendum in volilne komisije uporabljati določbe zakona in tega statuta, ki zadevajo potek in ugotavljanje izida referenduma oz. volitev, v skladu s posebnim splošnim aktom.

99. člen

Zapisnik piše zapisnikar ter ga je dolžan neposredno po seji prepisati na čistopis in ga dati v podpis predsedujočim, nakar ga še sam podpiše, nato izpiše sklepe na poseben zapisnik (izvlečki sklepov), katerega sopodpišeta s predsedujočim. Izvleček sklepov vsebuje tudi navedbo organa, zaporedno številko in datum seje.

100. člen

V skladu z določili tega statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov se zapisniki oz. izvlečki sklepov posredujejo delegatom, oz. članom organa, drugim, ki so bili vabljeni na sejo, odboru za samoupravni nadzor, sindikatu in drugim družbenopolitičnim organizacijam, ter delavcem oz. organom in skupnim službam, ki imajo dolžnost izvrševati sklepe s te seje. Pravico do vpogleda v zapisnik ima vsak delavec.

101. člen

Podrobnejša določila o pošiljanju zapisnikov, izvlečkov sklepov, o hrambi zapisnikov in objavljanju sklepov v glasilu Iskra, vsebuje poseben samoupravni splošni akt.

102. člen

Poslovne knjige in knjigovodske listine se vodijo in hranijo v skladu z zakonom in pravilnikom o knjigovodstvu.

XI. OBVEZNOSTI DO SINDIKATA IN OSTALIH DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ

103. člen

V skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v SOZD Iskra delujejo v SOZD Iskra naslednje družbenopolitične organizacije:

- zveza sindikatov v koordinacijskem odboru konferenc osnovnih organizacij sindikata
- zveza komunistov na problemskih konferencah in delovnih posvetovanjih
- zveza socialistične mladine v koordinacijskem svetu osnovnih organizacij ZSM
- zveza borcev v aktivu zveze borcev

Podpisnice smo sporazumne, da v tem statutu uredimo obveznost organov upravljanja in drugih organov SOZD Iskra do organov družbenopolitičnih organizacij, posebno pa sindikata in pogoje za njihovo delovanje.

104. člen

Organi upravljanja in drugi organi SOZD Iskra imajo do sindikata obveznosti, ki izhajajo iz Ustave, Zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov. Poleg teh obveznosti predvsem naslednje:

- organi upravljanja morajo zavzeti stališče do pobud za ukrepe ali ukrepov, ki jih je podal sindikat in s katerimi se zagotavlja, da delavci uresničujejo svoje družbeno-ekonomske in druge samoupravne pravice ter da odločajo o drugih vprašanih svojega družbeno-ekonomskega položaja
- organi upravljanja morajo najkasneje v roku 3 mesecev obravnavati in sprejeti stališče do predlogov in pobud sindikata za sklenitev samoupravnih sporazumov, najkasneje v 30 dneh pa obravnavati in sklepati o pobudah in predlogih sindikata za ponovno obravnavo že sklenjenih samoupravnih splošnih aktov v katerih se, po mnenju sindikata, kršijo samoupravne pravice delavcev in z ustavo določeni družbeno-ekonomski odnosi
- vsi organi SOZD Iskra morajo omogočiti sindikatu, da se udeležuje po svojem pooblaščenju obravnavanja vseh vprašanj, ki zadevajo neodtujljive pravice delavcev, kakor tudi zadev, kjer je potrebno vskladiti interese in stališča enega dela delavcev z interesi večine delavcev. Pri tem morajo obravnavati vsako zahtevo sindikata, zavzeti o njej stališče in ga tudi obvestiti o razlogih, če njegovo zahtevo zavrnejo.
- organi upravljanja morajo obveščati sindikat o uresničevanju planov, rezultatih poslovanja in opozorilih, ugotovitvah in sklepih družbenega pravo-branilca samoupravljanja, službe družbenega knjigovodstva, organa za nadzor nad zakonitostjo, sodišč in družbenopolitičnih skupnosti.
- organ samoupravne delavske kontrole mora obveščati sindikat, če se pomanjkljivosti, glede katerih je ta organ interveniral, ne odpravijo pravočasno ali če meni, da so s sklepom delavskega sveta ali drugega organa kršene samoupravne pravice delavcev, prizadeta družbena lastnina ali če je delavski svet oz. drugi organ sprejel sklep v nasprotju s stališči delavcev.

105. člen

Sindikat ima še naslednje pristojnosti iz katerih izvirajo obveznosti organov upravljanja in ostalih organov SOZD Iskre:

- sindikat sodeluje pri sklepanju samoupravnih sporazumov in je podpisnik samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo: medsebojna razmerja delavcev pri delu, izenačevanje delovnih pogojev v SOZD Iskra, skupne osnove in merila za razporejanje čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter določanje osnov in meril za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov v SOZD Iskra. Če sindikat ne podpiše samoupravnega splošnega akta iz

prejšnjega odstavka, se tak akt lahko uporablja največ 6 mesecev, v tem času pa odbor za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu pri DSI ponovno opravi obravnavo in vskladitev.

- sindikat obvezno sodeluje v razreševanju sporov med podpisnicami SOZD Iskra, ki jih urejajo samoupravni splošni akti, kjer je sindikat podpisnik. Pri ostalih sporih ima sindikat pravico sprožiti ponoven vsklajevalni postopek, če prvi vsklajevalni postopek ni uspel.
- sindikat določa kriterije kadrovanja in izvaja kandidacijski postopek za volitve delegatov v organe upravljanja in člane drugih organov. Sindikat spremlja aktivnost teh organov in ima pravico predlagati uvedbo postopka za odpoklic oz. razrešitev posameznega delegata ali organa kot celote, če ugotovi, da delegat ali organ ne uresničuje svojih pravic in dolžnosti določenih v samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra.
- sindikat ima pravico dati pobudo za javno obravnavo tudi o vprašanjih, glede katerih javna obravnavo ni obvezna po zakonu, če oceni, da je določeno vprašanje pomembno za uresničevanje družbeno-ekonomskega položaja delavca ter o vprašanjih iz člena 467 ZZD.

106. člen

Podpisnice zagotavljajo pogoje, da preko sekretariata družbenopolitičnih organizacij v okviru skupnih služb SOZD Iskra družbenopolitične organizacije urejajo:

- strokovno pripravo gradiv, ki služijo družbenopolitičnim organizacijam za aktivnosti pri sprejemanju dogovorov, pobud, mnenj, predlogov, stališč in sklepov svojih organov
- administrativno-tehnične pogoje za delovanje
- prostorske pogoje za delovanje

XII. STATUT IN DRUGI SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

107. člen

Statut SOZD ne sme biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o združevanju v SOZD, drugi samoupravni splošni akti SOZD pa morajo biti v skladu s tem statutom.

Z drugimi samoupravnimi splošnimi akti se na splošen način urejajo družbeno-ekonomska in druga samoupravna razmerja med delavci TOZD oz. DO ter delovnih skupnosti v SOZD ter druga vprašanja notranje organizacije SOZD glede dela in poslovanja.

108. člen

Statut sprejemajo delavci z osebnim izjavljanjem na referendumu po postopku, ki ga določa zakon. Spremembe in dopolnitve statuta lahko predlagajo:

- DS SOZD po lastni pobudi,
- sindikalna organizacija SOZD,
- izvršilni organi SOZD,
- kolegijski poslovodni organ SOZD,
- najmanj 1/3 vseh delavcev SOZD na zborih.

Ko DS Sozd prejme obrazložen ter utemeljen predlog sprememb in dopolnitev s točno dikcijo predlaganih sprememb in dopolnitev, obravnava zadevo na prvi seji, na katero mora vabiti tudi predstavnika predlagatelja.

Če predlog DS SOZD osvoji, prične postopek, ki je enak postopku za sprejemanje statuta.

109. člen

Skupne zadeve iz čl. 100 samoupravnega sporazuma o združitvi urejajo subjekti združevanja s posebnimi samoupravnimi sporazumi po postopku, ki velja za njihovo sklepanje v smislu zakona.

Poleg samoupravnih sporazumov iz prejšnjega odstavka, ima SOZD še naslednje samoupravne splošne akte:

- samoupravni sporazum o organizaciji, delu in poslovanju notranje arbitraže,
- pravilnik o metodologiji planiranja,
- poslovnik o delu organov upravljanja.

110. člen

Poleg samoupravnih splošnih aktov iz prejšnjega člena ima SOZD lahko tudi še druge samoupravne splošne akte.

111. člen

Postopek sprejemanja statuta in samoupravnih splošnih aktov iz člena 109 in 110 poteka v treh fazah:

1. – priprava osnutka po pristojnem organu,
 - obravnava osnutka na kolegiskem poslovnem organu in izvršilnih organih,
 - posredovanje predloga osnutka delavskemu svetu, ki ga da v javno obravnavo ter določi rok obravnave,
2. – javna obravnava
 - usklajevanje stališč pred komisijo, ki jo na delegatski osnovi imenuje DS,
 - posredovanje končnega predloga samoupravnega splošnega akta delavskemu svetu,
3. – sprejem končnega predloga na organih upravljanja, zborih ali na referendumu.

112. člen

Spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov potekajo po enakem postopku kot velja za njihovo sprejemanje.

Posamični akti so zlasti: odločbe, sklepi, smernice, navodila in priporočila.

Te akte izdajajo organi in pooblaščen delavci, ki so pristojni za izvrševanje sklepov organov upravljanja in uresničevanja drugih samoupravnih splošnih aktov.

XIII. PLANIRANJE

113. člen

Sklep o pripravi srednjeročnih in dolgoročnih planov SOZD sprejme na podlagi predloga poslovnega organa SOZD delavski svet SOZD. S tem skle-

pom se določi tudi delovni program priprave planov, ki mora vsebovati načela sočasnega in kontinuiranega planiranja vseh udeležencev v postopku samoupravnega sporazumevanja in roke ter podrobnejši postopek sprejemanja samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD in plana SOZD v skladu z določili Zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije. V okviru programa priprave plana je potrebno izdelati zlasti naslednja gradiva:

- o skupnih interesih TOZD v okviru SOZD
- o družbenoekonomskih pokazateljih zlasti SOZD
- opredelitev tržnih ciljev po proizvodnih programih
- o delitvi dela med podpisnicami
- predlog o višini in dinamiki združevanja sredstev za skupne investicijske naložbe,
- predlog o višini in dinamiki združevanja sredstev v strateške razvojne programe
- predlog o združevanju sredstev za širjenje materialne osnove dela v delovnih organizacijah skupnega pomena in delovne skupnosti SOZD
- o kadrovskih možnostih
- predlog združevanja sredstev za opravljanje dejavnosti skupnega pomena za podpisnice v SOZD ISKRA
- predlog o izpopolnitvah organizacije za uresničevanje skupnih interesov v SOZD.

Poslovni organ SOZD v skladu s 78. členom Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA organizira in usmerja izdelavo plana.

114. člen

S posebnim sklepom sprejme delavski svet SOZD tudi ustrezno metodologijo planiranja za vse udeležence v postopku planiranja v okviru SOZD na podlagi predloga poslovodnega organa SOZD in predpisov o temeljih sistema družbenega planiranja.

115. člen

Samoupravni sporazum o osnovah srednjeročnega plana SOZD, ki je izdelan na podlagi določil predhodnih členov sklepa za TOZD delavski svet njene organizacije.

116. člen

V srednjeročni plan SOZD se vnesejo obveznosti nosilcev družbenega planiranja iz sprejetih samoupravnih sporazumov o osnovah planov.

117. člen

Plan SOZD se sprejme na podlagi samoupravnih sporazumov o osnovah plana, ki jih sklenejo vse delovne in druge organizacije združenega dela v njeni sestavi v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD.

118. člen

Plan SOZD sprejme delavski svet SOZD na podlagi predhodnega sprejetja v delavskih svetih TOZD.

119. člen

Z letnimi programi družbeno-gospodarskega razvoja SOZD ISKRA pri izvajanju srednjeročnega plana SOZD in analizami izvrševanja srednjeročnih ciljev, izdelanih ob polletnem in letnem zaključnem poročilu poslovanja SOZD, se v skladu s cilji in nalogami, ki jih postavlja srednjeročni plan, določi konkretne naloge za prihodnje plansko leto.

120. člen

Delovni program in postopek priprave letnega programa družbeno-gospodarskega razvoja SOZD ISKRA pri izvajanju srednjeročnega plana SOZD predloži poslovodni organ SOZD delavskemu svetu SOZD. Delovni program o pripravi letnega programa družbeno-gospodarskega razvoja SOZD Iskra pri izvajanju srednjeročnega plana SOZD določa roke in podrobnejši postopek sprejemanja letnega programa v skladu z načeli sočasnega kontinuiranega planiranja in določili Zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije.

V teku priprave letnega programa SOZD je potrebno izdelati:

- analizo družbeno-gospodarskega razvoja SOZD in predlog za prihodnje leto
- analizo uresničevanja tržnih ciljev po proizvodnih programih in predlog uresničevanja tržnih ciljev za prihodnje leto
- analizo uresničevanja delitve dela med podpisnicami in predlog delitve dela za prihodnje leto
- analizo združevanja in porabe sredstev za skupne investicijske naložbe in predlog združevanja za prihodnje leto
- analizo združevanja in porabe sredstev za strateške razvojne projekte in predlog združevanja za prihodnje leto
- analizo združevanja in porabo sredstev za širjenje materialne osnove dela v delovnih organizacijah skupnega pomena in delovne skupnosti SOZD in predlog za združevanje sredstev za prihodnje leto
- analizo uresničevanja kadrovske politike in predlog za prihodnje leto
- analizo združevanja in porabe sredstev za opravljanje dejavnosti skupnega pomena za podpisnice in predlog združevanja za prihodnje leto
- analizo uresničevanja izpopolnitve organizacijskega sistema v SOZD in predlog za prihodnje leto.

XIV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

121. člen

Vsi samoupravni splošni akti, ki jih določa ta statut v 110. členu morajo biti sprejeti oz. usklajeni s tem statutom v roku 6 mesecev od dneva veljavnosti tega statuta.

122. člen

Do sprejetja oz. uskladitve aktov iz prejšnjega člena, se uporabljajo določbe obstoječih samoupravnih splošnih aktov, v kolikor niso v nasprotju z določbami tega statuta.

123. člen

Ta statut prične veljati z dnem, ko ga je objavil DS SOZD v Glasilu Iskra potem ko je bil sprejet na referendumih v vseh TOZD, enovitih DO in delovnih skupnostih v SOZD.

Predsednik DS SOZD

Predsednik komisije za ugotovitev
izida referenduma v SOZD

.....

.....

Šesta seja odbora za ljudsko obrambo in družbeno zaščito

Na zadnji seji je odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito delovne organizacije obravnaval izdelavo varnostnih načrtov, ki naj bi jih v temeljnih organizacijah izdelali na osnovi varnostnih ocen. Odbor ugotavlja, da vsi tozdi še niso izdelali varnostnih načrtov, čeprav je bil rok za izdelavo že dvakrat podaljšan. Večina temeljnih organizacij nima požarno napadalnih načrtov, ki bi morali biti izdelani v obdobju enega leta po sprejetju pravilnika o požarni varnosti. Strokovna služba bo takoj pričela z izdelavo teh načrtov.

Pričeti je potrebno z ažuriranjem vseh obrambnih načrtov v skladu s predpisi in zahtevami pristojnih organov. V novih tozdih pa je potrebno izdelati nove načrte. Odbor je imenoval team sedmih delavcev, ki bo takoj pričel izvajati in pripravljati omenjene dokumente.

Odbor je obravnaval informacijo o obrambni organiziranosti tozdov Iskre Elektromehanike, ki je bila izdelana na osnovi ugotovitev komisije za LO in DS pri OK ZKS Kranj, nakar so sprejeli sklep, da je po tozdih narodno zaščito potrebno organizirati v skladu s predpisi. Najpozneje do 5. novembra 1978 morajo tozdi, ki mejijo s krajevnimi skupnostmi izdelati ustrezne varnostne načrte, pristopiti k sklepanju sporazumov s področja narodne zaščite in uskladiti varnostne načrte z varnostnimi načrti KS oz. delovnih organizacij v njih. To velja predvsem za tovarno ATC, Stikala in tozde na območju drugih občin, ki tega še nimajo. Novi tozdi (RTC, Nabava) naj takoj pristopijo k sprejemanju samoupravnih aktov s področja LO in DS

in k izdelavi drugih potrebnih dokumentov.

Družbenopolitične organizacije v tozdi morajo skrbeti za informiranje in usposabljanje zaposlenih o pravicah in dolžnostih s področja LO in DS. Le tako je moč doseči najvišjo možno stopnjo podružbljanja tega področja. Pri tem je treba uporabljati glasilo Iskra in informativne liste. Strokovna služba naj izdela program za uvedbo predavanj o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti in organiziranosti tega področja v DO na uvajalnih seminarjih.

Ugotovitve zvezne, republiške in občinske inšpekcije za LO in DS o obrambni organiziranosti v kranjski Iskri so pokazale na vse tiste pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno čimprej odpraviti. Izboljšati bo treba tudi povezave med družbenopolitičnimi organizacijami, odbori za LO in DS v tozdih in strokovno službo na nivoju DO ter pristojnimi občinskimi organi.

Občinski inšpektor za področje civilne zaščite ugotavlja, da so zaklonišča na področju občine Kranj pomanjkljivo opremljena. Strokovna služba v Elektromehaniki in štab civilne zaščite naj izdelata sanacijski program s predračunom za odpravo pomanjkljivosti, ki jih navaja inšpektor. Poverjeniki štabov narodne zaščite morajo izdelati kot prilogo načrte narodne zaščite, skico evakuacije v zaklonišča in določiti smeri za posamezne tozde oziroma za delavce iz posameznih objektov in o teh obvestiti delavce. Dopolniti je treba načrt civilne zaščite za tovarno ATC in po potrebi tudi v dislociranih tozdih.

Stane Ceč je člane odbora seznanil

o požaru, ki je nastal 20. avgusta 1978 v Savski loki, v skladišču kemikalij. Požar je izbruhnil kot je ugotovila komisija zaradi malomarnosti odgovornih delavcev v DO oziroma TOZD. Vprašanje skladišč je nasploh zelo pereče. Tako ima naprimer prodajna organizacija izdelke, polizdelke in drug material skladiščen v raznih šupah, hlevih, na raznih osamljenih krajih po vaseh in naseljih, ki nikakor ne ustrezajo za skladišča, niso zavarovani proti vlomom, požarom. Ostala skladišča so prenatrpana in po konstrukciji ne odgovarjajo svojemu namenu. V njih pa v večini vlada nered. Marsikje pa materiali in polizdelki in celo končni izdelki ležijo nezavarovani po hodnikih in so dostopni vsakomur. Odbor je sprejel sklep naj ustrezna služba izdela analizo o stanju vseh skladišč in načrt sanacije. Rok 1. januar 1979.

Pod točko razno so se člani odbora pogovorili o možnosti za uničenje zaupne dokumentacije v Savski loki. Od aprila dalje ni več možen sežig dokumentacije v stari kotlarni, zato nekateri zaupne dokumente odlagajo v kontejnerje med ostale smeti. Nekatere službe pa te dokumente sežigajo v Tekstilindusu in Savi. Odbor je sprejel sklep naj investicijska služba prouči možnost nabave stroja za uničenje zaupne dokumentacije. Ta sklep naj bi bil uresničen čimprej, da bi se izognili morebitni zlorabi zavržene dokumentacije.

Alojz Boc

TOZD FERITI LJUBLJANA

Živahna javna razprava

V delovni organizaciji Industrije elementov imajo prav zdaj v javni razpravi kar šest samoupravnih sporazumov oziroma osnutkov zanje: Statut DO, Statute TOZD, spremembo Samoupravnega sporazuma o združevanju v DO IEZE, Samoupravni sporazum o osnovah in merilih medsebojnih delovnih razmerij, Pravilnik o medsebojnih del. razmerjih, in Pravilnik o obveznostih in odgovornostih delavcev. O vseh osnutkih in pripombah so v petek 13. oktobra razpravljali na razširjenem družbenopolitičnem aktivu v TOZD Feriti.

Javna razprava, ki jo je odprl zadnji Delavski svet IEZE je bila v Feritih zelo dobro in temeljito pripravljena. Najprej so dobili vsi delavci na vpogled vse osnutke, nato pa so v strokovnih službah TOZD pripravili še širšo razlago in opozorila v domačem listu Informacije. Tu je strokovnjak opozoril najprej na tiste točke, o katerih je sploh možno razpravljati, ostale so skladno z zakonom nesporne. Nato pa je v pripravljenem gradivu opozoril na konkretne točke, ki zadevajo to TOZD. Možne rešitve so našteje in tako si je lahko vsak delavec že pred javno razpravo naredil sliko probleme.

sodelavci se pritožujejo zaradi tega. Menuji se prevečkrat ponavljajo, tudi klobase in hrenavke niso vedno sveže, tako mi preostanejo le še sendviči.“

LJUBO GROZL, ERO: „V restavracijo ne hodim redno, ker so obroki predragi. Kvaliteta obrokov časih ustreza, več bi moralo biti mesa, vse je preveč enolično: golaž, makaroni, krompir in podobno.“

ROZALIJA GABER, TEA: „Klobase so premajhne, premalo dobimo za ta denar. Skoraj pri vsakem obroku dobimo zraven krompir, mesa je malo. Včasih smo dobili celo ribo, zdaj je je pol. Cene gredo gor, hrana je prelahka, zlasti za delavce, ki opravljajo težja fizična dela.“

FRANC STANOVŠEK, Investicije: „V bifejih so topli obroki manjši kot v restavraciji.“ Stanovškovi sodelavci iz projektive so pristopili in našteji še naslednje pripombe: ni še dolgo, ko smo naleteli na plesniv pasulj, solata je večkrat slabo očiščena, pecivo je navadno dobro, ričet prav tako, prehitro zmanjka mesnih izdelkov, cene domačih salam so občutno višje kot v trgovini.

Prav je, da delovni človek lahko odloča tudi na področju družbene prehrane.

Alojz Boc

matike. Nato so po sindikalnih skupinah organizirali javno razpravo in zbrali pripombe in mnenje kolektiva.

Tako so v petek na razširjenem političnem aktivu, kjer so bili vsi predsedniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, sindikalni vodje skupin in zastopniki strokovnih služb. Na tem skupu so najprej predelali načelna stališča v TOZD do vseh ključnih vprašanj bodočih samoupravnih aktov. Nato so prešli na konkretne pripombe, značilne za delovanje TOZD Feriti. Ena prvih pripomb na Statut DO in Samoupravni sporazum o združitvi v DO je bila, naj bi kolektivni poslovodni organ pokrival vsa področja poslovanja in delovanja in ne samo štirih, kakor je predvideno v osnutkih. Osnutek namreč predvideva pokrivanje del in nalog le na štirih področjih, za katere so ustanovljena tudi področja in njihove službe, njihovi direktorji pa z glavnim direktorjem DO sestavljajo kolektivni poslovodni organ. V Feritih pa menijo, da bodo morala nekatera področja še razširiti svojo dejavnost na tiste delokroge dela, kjer so se pokazale potrebe po opravljanju določenih nalog.

Druga zanimiva pripomba pa je bila na Samoupravni sporazum o medsebojnih delovnih razmerjih, ki bo vključen v Samoupravni sporazum o združevanju v DO in ne bo samostojen akt, pa je ta, da je preobširen. V samoupravnem aktu naj bi našteji le naloge in pogoje zaposlovanja, vse konkretne rešitve, s katerimi dopustov, sprejema delavcev in prekinitev delovnih razmerij pa naj bi bile navedene v posebnih pravilnikih TOZD, kriteriji zanje pa enotni za vsa DO.

Naslednja pripomba pa je na pogoje sprejema delavcev s posebnimi pooblastili v Delovno skupnost skupnih strokovnih služb. Pripomba se nanaša na Statut DO. Osnutek namreč predvideva, naj bi delavce s posebnimi pooblastili sprejemali po posebnih predhodnih preverjanjih organi delovne organizacije. Po mnenju TOZD Feriti pa je bolje, da jih sprejemajo samoupravni organi DSS. Posebno preverjanje pa je po tej pripombi praktično skoro neizvedljivo: tu so namreč mišljena posebna testiranja psihičnih in strokovnih sposobnosti kandidatov za taka delovna mesta. Če pa so ta preverjanja praktično neizvedljiva, je bolje, da se jih ne uza- konja. Taka preverjanja bi kvečjemu prišla v poštev za strokovnjake in pripravnike, ki imajo ožje definirana in preverljiva strokovna področja.

Bilo pa je tudi precej pripomb na pripravo osnutkov. Sicer so člani razširjenega družbenopolitičnega aktivna pohvalili strokovnost in izčrpnost predlogov. Pogrešali pa so komentarja, ki bi vodilne strokovne in družbenopolitične delavce opozoril na bistvo problematike.

Vsi razpravljalci, ki odločajo o sprejemu samoupravnih aktov niso juristi in se le težko dokopljejo do mnenja, kaj je dobro in kaj ne. Zato pa morajo strokovne službe po TOZD take komentarje pripraviti (če jih pripravijo), pa še ti so od TOZD do TOZD zelo različni in jih je potem tudi teže uskladiti.

NEKAJ ZANIMIVIH ŠTEVILK IZ IEZE

Zaloge surovin so v manj ko v dveh letih v Trbovljah zmanjšali iz 3,5 st. milijarde za 7 milijonov dinarjev, kar je gotovo izreden uspeh za TOZD Polprevodniki.

Zlata porabimo v IEZE letno v proizvodnji nad 15 kilogramov, kar stane približno 2,25 milijonov dinarjev.

Niklja porabimo v IEZE 20 ton letno, kilogram pa stane 120 dinarjev

Kobalta porabi TOZD Magnetni 25 ton letno, letos pa se je tej kovini zaradi nemirov v Afriki dvignila cena trikratno: od prejšnjih 475 na 1250 belgijskih frankov za kilogram

Peska porabi TOZD Magnetni letno nad 300 ton. Človek komaj verjame, da gre toliko te surovine v industrijo elementov za elektrotehniko.

Večjih inovacij pa je v Industriji elementov okrog 8 letno. Vse so strokovno pripravljene na podlagi tržnih raziskav in jih sproti prenesejo v proizvodnjo.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Pravice in dolžnosti delovnih ljudi pri opravljanju nalog narodne zaščite

Delovni ljudje in občani imajo pri opravljanju nalog narodne zaščite, pravico in dolžnost, da:

1. ugotavljajo istovetnost neznanih oseb znotraj TOZD oziroma v bližini objektov v krajevni skupnosti, ki jih varujejo. Ugotavljanje istovetnosti pomeni pravico legitimiranja takšne osebe in izvajanje nadaljnjih ukrepov, če se je pri legitimiranju pokazalo, da gre za sumljivo oziroma nevarno osebo. Podatki legitimirane osebe se zapišejo. Legitimirati ima pravico pripadnik enote narodne zaščite, ki je pravilno opremljen in nosi oznako NZ.

Legitimiranje se opravlja tako, da se delavec oziroma občan ustno obrne na tistega, ki ga legitimira, z zahtevo, da mu pokaže in izroči na vpogled osebno izkaznico ali drug dokument, na podlagi katerega bo lahko ugotovil identiteto (potni list, voziško dovoljenje in drugo). Kolikor na podlagi teh dokumentov ne more ugotoviti identitete oziroma je neznana oseba brez dokumentov, jo zadrži in izroči pristojnemu državnemu organu.

Tujec lahko dokazuje v Jugoslaviji svojo istovetnost z veljavno tujo potno listino, s potno listino, ki mu jo je izdal pristojni jugoslovanski državni organ, in z osebno izkaznico za tujca;

2. preprečijo nepooblaščenim osebam vstop v določene prostore, dostop k določenim objektom oziroma jih prisilno oddaljijo.

Prisilna oddaljitve pomeni poziv osebi, da se oddalji, z opozorilom, da bodo pozvani organi javne varnosti, če opozorilo ne bo upoštevano.

Preprečitev vstopa pomeni blokiranje vhoda z lastnim telesom, z opozorilom, da bodo v primeru neupoštevanja, uporabljena druga dovoljena sredstva;

3. zadržijo osebo, ki je zalotena pri kaznivem dejanju ali poskusu povzročitve škode do prihoda pooblaščenih delavcev državnega organa, ki ga nemudoma o tem obvestijo. Kaznivo dejanje v smislu te določbe pomeni: poskus atentata ali diverzije, poskus tatvine, poskus zanetenja požara ali poskus napada na osebo s strelnim ali hladnim orožjem;

4. pregledajo osebo ali vozilo, če sumijo, da prikriva ukradeni predmet, napravo ali da ima predmet ali napravo, ki bi lahko ogrozila varnost in povzročila škodo.

Pod predmeti in napravami, ki bi ogrozili varnost, je mišljeno predvsem orožje in druga eksplozivna, zažigalna ali kemična sredstva.

Osebn pregled oseb obsega zunanji pregled obleke in pregled osebne prtljage in ima namen ugotoviti, ali oseba nosi ukradene stvari ali orožje, eksploziv ali kakšne druge predmete ali naprave, ki bi lahko ogrozile varnost ali povzročile škodo.

Pregled ženske osebe mora opraviti ženska.

Pregled vozila obsega pregled vozila in prtljage in ima namen ugotoviti, če so v vozilu ali v prtljagi ukradene stvari, orožje, eksploziv ali kakšni drugi predmeti ali naprave, ki bi ogrozili varnost ali povzročili škodo.

Pri pregledu vozil in prtljage je potrebno posvetiti posebno pozornost predmetom ali napravam, ki so namenjeni za diverzantske namene, da se ne bi ob pregledih aktivirali.

Če delavec, oz. občan najde pri pregledu osebe, ali vozila ukradene stvari, ali orožje, eksploziv, ali kakšne druge predmete ali naprave, ki bi lahko ogrozili varnost ali povzročili škodo, takšne stvari, predmete ali naprave zaseže, osebo ali voznika zadrži, zavaruje vozilo in prtljago ter takoj obvesti pristojni državni organ zaradi izročitve osebe in predmetov in izvedbe nadaljnjega postopka.

pripravil Alojz Boc

PRIHODNJIČ: NOŠENJE OROŽJA IN UPORABA STRELNEGA OROŽJA PRI OPRAVLJANJU NALOG NARODNE ZAŠČITE

NAŠA ANKETA

Iskraši o toplem obroku

Tako kot zrak in voda nam je potrebna tudi hrana. O hrani in njeni pripravi se je razvila prava znanost, ki skrbi, da bi bilo naše počutje kar najboljše in naše telo oskrbljeno s kalorijami in vitamini, ki jih trošimo ob delu. Kljub znanosti pa se večina hrani pomankljivo, saj dohodki in čas za pripravo ne dovoljujejo vsakomur, da bi si jedilnik priredil tako, da bi hkrati zadovoljil svoje želje in potrebe ter znanstvene ugotovitve in nasvete.

Kako je s prehrano v naši delovni organizaciji? Zanimala so me mnenja porabnikov, drugi pa bomo poiskali še mnenja in pripombe tistih, ki hrano pripravljajo. Za mnenje bomo poprosili tudi naše zdravstvene delavce in vodilne iz nekaterih TOZD. Menim namreč, da bi nekatere stvari v zvezi z jedilnikom lahko bile drugačne, in želim, da o tem spregovore tudi drugi.

Pogovarjal sem se z mnogimi delavci. Večina poudarja potrebo po večji raznolikosti toplih obrokov. Sicer pa pogledimo nekaj njihovih izjav.

MARJANA ALJAŽ, DSSS TAO:

„Naš oddelek pride na vrsto za malico šele v zadnjem odmoru. Takrat v menzi že vsega zmanjka, zato mi malico navadno prinese kurirka, raje pa bi hodila na topli obrok. Tudi drugi

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem finančno računovodskega področja, posebno še ob pozornosti OO Sindikalne podružnice za prejeta darila.

Enaka topla zahvala tudi vsem skladiščnemu osebju v tovarni Iskra Elektromehanika za prejeto prelepa darila.

Vsem članom kolektiva želim čvrstega zdravja, ob tem pa še mnogo delovnih uspehov.

Še enkrat vsem — lepa in tovarniška zahvala.

Stane Valentar

Dvajset let TOZD Elektroliti v Mokronogu

Mokronog je simpatičen dolenski kraj v enem od kotov Mirenske doline. Med vojno je bila tu porušena tovarna usnja, ki je zaposlovala do 600 ljudi. Med bombardiranjem je zginilo več hiš. Po vojni je več kakor deset let vse gospodarstvo stagniralo, dokler niso pržanske Telekomunikacije ustanovile obrata za izdelavo električnih kondenzatorjev. Zaposlili bi lahko petkrat več delavcev, kot je bilo razpoložljivih delovnih mest — bilo jih je le 50. Danes pa je TOZD Elektrolitski kondenzatorji močna in vitalna TOZD, s 180 zaposlenimi, z načrti za gradnjo nove tovarne. 20 let plodnega dela je rodilo uspeh, na katerega je kolektiv lahko ponosen.

TOZD Elektrolitski kondenzatorji v Mokronogu, na travniku pred tovarno bodo gradili nove proizvodne prostore.

POGLED V ZGODOVINO

Ker je na Pržanu v takratnih Telekomunikacijah primanjkovalo prostora za proizvodnjo električnih kondenzatorjev, so iskali primerno lokacijo. To je bilo že leta 1956. Takratni Okrajni ljudski odbor, Novo mesto, ki je imel na razpolago prazen prostor in precej nezaposlenih delavcev v Mokronogu, je na oboje opozoril Telekomunikacije. Ker na Pržanu niso imeli niti sredstev za novogradnjo niti primernih prostorov so se odločili, da bodo prenesli elektrolitsko dejavnost v Mokronog. V letih 1957/58 so adaptirali stare hleve in jih tako usposobili, da je 1. 9. 1958 v njih lahko stekla poizkusna proizvodnja. Že marca meseca 1958 pa so pričeli okrog 30 delavcev na Pržanu, tako da je že ob začetku delo steklo dokaj normalno. 29. novembra 1958 pa je bila slovesna otvoritev.

Začetek je bil dokaj težaven. Ni bilo primernih strokovnjakov z izkušnjami, delovni pogoji so bili zelo trdi in manjkalo je opreme in orodja za najosnovnejše dejavnosti. Toda največji problem je bila premajhna industrijska mentaliteta kolektiva. Vsi so bili prvič zaposleni v elektroindustriji, večini delavcev pa je bila to sploh prva zaposlitev. Pa vendar je s prizadevanji in dobro voljo, močno delovno disciplino in pridobivanjem znanja delo steklo in poslovali ter delali so kar solidno do leta 1962. Ker je Avtomatika v Pržanu, ki se je medtem priključila Iskri, z njo pa tudi mokronoški obrat, zgubila proizvodnjo TV sprejemnikov, je bila tudi potrošnja električnih kondenzatorjev manjša. Začela se je kriza, ki je trajala vse do leta 1965. Ni bilo dela, nekatere delavke so se vozile 80 km daleč v Pržan, nekateri so bili na „dopustih“ z 80 % OD, nato pa so sledili brezplačni dopusti in tovarna je stala. Nekaj delavcev se je s posredovanjem Iskre začasno zaposlilo v Gozdnem gospodarstvu, okrog 40 pa nikjer. Po letu 1962 se je stanje nekoliko izboljšalo, vendar so ostale rane in — negotovost.

Leta 1973 so celo razmišljali o priključitvi Tovarni Elektromotorjev — Iskra Železniki, proizvajali bi male elektromotorje in odstopili proizvodnjo kondenzatorjev Semiču. Končno so se na referendumu 21. 9. 1973 odločili za izstop iz Tovarne TV Pržan in priključitev Industriji Elementov. Tu je Tovarna elektrolitskih kondenzatorjev ob podpori strokovnih služb in pomoči pri urejanju finančnih sredstev za investicije ter obratnih sredstev zaživel kot samostojna TOZD. Leto 1974 pomeni preobrat in že leta 1975 so prezidali del proizvodnih prostorov, pridobili prostor, prenovili in uvedli boljšo tehnologijo in zlasti izboljšali organizacijo dela.

TOZD ELEKTRIČNI KONDENZATORJI DANES

Danes ima TOZD zaposlenih 180 delavcev, lasten razvoj, svoje vzdrževanje in dokaj urejeno proizvodnjo.

gubo, ki pa so jo sami pokrili z rezervnim skladom. Zdaj kar gre. Največ pa je vredno, da imajo tržišča, kolikor hočejo, žal pa ne morejo slediti naročilom zaradi premajhnih zmogljivosti. Pomagajo si s kooperanti in tako naredijo več, za doma in za izvoz.

NAČRTI

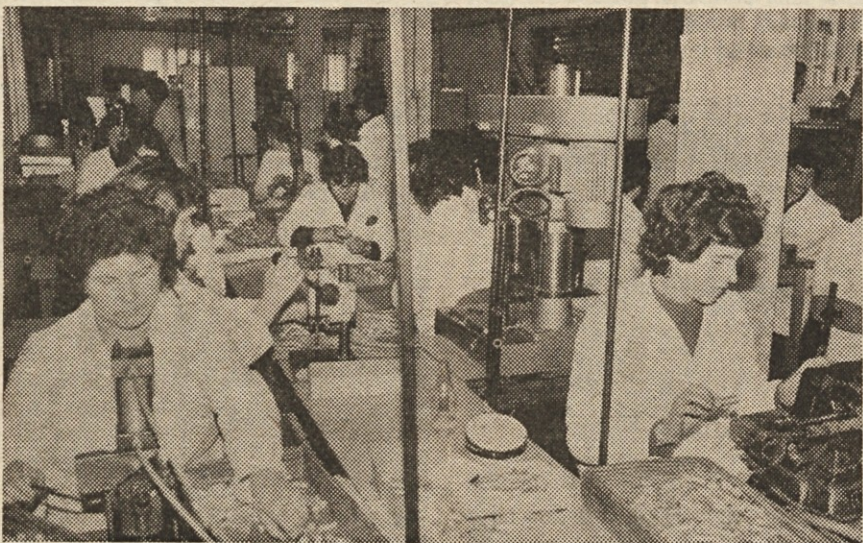
29. novembra letos, točno ob 20-letnici slovesne otvoritve tovarne bodo položili temeljni kamen za nove proizvodne prostore. Tako bodo pridobili 1800 kvadratnih metrov prostora, ohranili pa bodo tudi stari del tovarne. Zidali bodo čez cesto nasproti sedanje tovarne, tako bodo ekonomično povezali oba dela. Z novo tehnologijo, ki jo bodo uvedli v novi tovarni, z novo organizacijo in sistematičnim delom bodo naredili štirikrat več kakor sedaj in le z minimalnim odpiranjem novih delovnih mest — 50 do 70. Večino opreme bodo kupili iz uvoza, posebno opremo za svoje specifične potrebe pa bodo projektirali z lastnimi strokovnjaki in jo izdelali v IEZE-jevi Orodjarni. Dve proizvodni liniji bosta kompletno novi, ostale pa bodo pojačane in modernizirane. Delo bo v novih prostorih predvidoma steklo 1. 1. 1980 — torej čez dobro leto.

SPREHOD PO SPOMINIH

Zanimivo, da je od blizu 50 zaposlenih v začetku obratovanja še danes, po 20 letih zaposlenih kar 18 „ustanovitelj“ V pogovoru s tremi delavci, ki so se zaposlili leta 1958 smo zvedeli zanimive okoliščine ob zaposlitvi. Takole so obujali spomine:

BIZJAK RUDI, preddelavec. Ko so odprli obrat Iskre, je bilo mnogo ljudi v Mokronogu brez dela, še več pa v okolici. Jaz sem se takrat vozil z mopedom v 8 km oddaljeno Mirno v službo v Dano. Veste lahko, kaj je pomenilo, da sem dobil delo takorekoč pred pragom. Veliko smo delali, pa večkrat ni in ni šlo. Veliko sem se ubadal z urejanjem negotovega po-

V montaži kondenzatorjev.

ISKRA — Industrija elementov za elektroniko, n. sol. o. Ljubljana TOZD TOVARNA TEHNIČNE KERAMIKE, n. sub. o., Ljubljana, Pipanova pot 18

DELAJSKI SVET TOZD

razpisuje imenovanje

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD (ni reelekcija)

Kandidat mora za opravljanje del, oz. nalog direktorja TOZD poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še posebne pogoje iz 58. člena statuta TOZD in sicer:

- visoka ali višja izobrazba elektro, strojne, kemijske ali ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj na področju vodenja in organiziranja
- vodstvene in organizacijske sposobnosti
- moralnopolitične vrline.

Mandat direktorja TOZD traja 4 leta.

Kandidati morajo predložiti programe dela za mandatno obdobje v šestih mesecih po imenovanju.

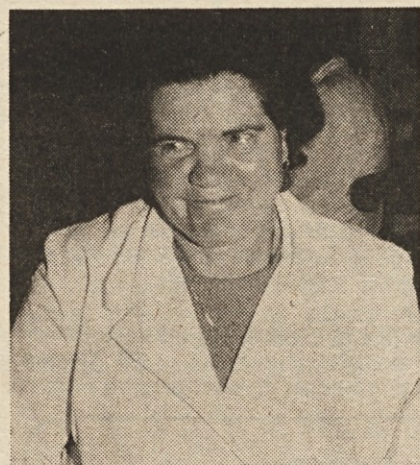
Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo priporočeno na naslov: Iskra — IEZE, n. sol. o. Ljubljana, TOZD TOVARNA TEHNIČNE KERAMIKE, n. sub. o. Ljubljana, Pipanova pot 18. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi.

Oddelek, kjer je večina delavk zaposlena že 20 let.

ložaja delovne enote, saj sem bil trikrat izvoljen za predsednika obratnega in nato delavskega sveta.

Moram reči, da so bile moje najlepše ure leta 1974, ko smo postali samostojna TOZD in del Industrije elementov. Dobili smo gospodarska tla pod nogami in socialno varnost. Pa tudi kraj je mnogo pridobil. Denar, ki ga zaslužimo ostaja v Mokronogu in to se pozna na novih in prenovljenih hišah, imamo novo šolo, benzinsko črpalko in asfalt. Gre, čeprav še ni vse tako, kakor bi radi.

REZKA PETAN, delavka v montaži: Na mojo prvo zaposlitev v Iskri imam čudovite spomine. Prej sem služila za gospodinjsko pomočnico. Ni bilo nobenega „ših“a, ne sobot ne nedelj. Privezana sem bila na delo kakor z verigo. Tako so se mi odprli čisto novi pogoji za življenje in nove možnosti. Ustvarila sem si družino in vem kdo in kaj sem.

Pa še novo tovarno bomo gradili. Veselim se že, čeprav ne bom dolgo delala v novih prostorih, kmalu bom namreč šla v pokoj.

MAJDA STRMOLE, zaposlena pri izdelavi vzorcev: Ravno ko sem končala osnovno šolo smo doma pogoreli. Rada bi se zaposlila, saj je bil za veliko družino samo oče zaposlen kot gozdni delavec na Trebelnem nad Mokronogom. Na občini so mi rekli, da bom dobila službo, če bom šla v brigado na avtocesto Bratstva in enotnosti. Šla sem, še danes rada pogledam odsek avtoceste pod Korenitko, kjer sem delala. Res sem potem dobila delo v Iskri. Kaj je to pomenilo za našo družino, vam težko povem. 7 otrok, mama je gospodinjila in samo oče zaslužil! Pa vendar smo iz takih težkih razmer prišli delovni in varčni ter skromni ljudje. Zdaj, ko smo v tovarni malo bolj na „veliki nogi“, kar malo pogrešam te lastnosti pri sodelavcih. Tudi več in strožja disciplina je bila, morda ne bi škodilo, če bi tudi danes ta „šrauf“ malce privili.

Nove tovarne se pa zelo veselimo zlasti mi, ki delamo na vrhu in na rokah znosimo ves material na vrh in izdelke nazaj. Včasih imam po „ših“u tako dolge roke, da se lahko stoje „odšniram“. FY

TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: V soboto 14. oktobra je obiskalo to TOZD 50 strokovnjakov Tovarne komunikacijskih naprav Nikola Tesla iz Zagreba in sicer iz TOZD Proizvodnja. Zanimali so se predvsem za novosti na področju hibridnih vezij, ogledali pa so si tudi proizvodnjo uporov in potenciometrov.

TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: Na sindikalnem izletu v soboto 14. oktobra so se ogledali in ogledali tovarno delavci iz Gorenja, TOZD Mali gospodinjski aparati Nazarje. V tej tovarni je zaposlenih prek 320 ljudi, na ogledu pa jih je bilo 70. Strokovni sodelavci in drugi so zelo pohvalili red in delavnost v Uporih, še najbolj pa jim je bila všeč nova Tovarna potenciometrov, s sodobnimi prostori in strojno opremo.

Razstava partizanskih risb v Iskri

ČAS TESNOBE. STISK IN BOJA

Skozi temačne hoste in prazne meglene poljane so se drug za drugim prebijali utrujeni koraki. Jutrnji somrak je s svojo negotovostjo upogibal hrbte.

Že naslednji dan jih čaka boj, bitka, že naslednji dan, če ne morda... pogled se s tesnobo ozre naokrog... toda bilo je vse tiho.

Noč, ko se je odločil za beg v partizane je izginjala v pozabo. Le pokrajina, ki jo je sovrag prekel na tisoč načinov je prihajala predenj. To je bila naša zemlja. Njive, polja in... kako žalosten je pogled na požgano domačijo... je sploh še kdo živ? Ali pa je morda že vse mrtvo... kako okrutno in prazno štrli to ožgano tramovje. Kakor, da bi se vse pogreznilo v mrliško tišino. Nič življenja. Nič veselja in kričanja razigrane otročadi. Samo osmojeno zidovje.

Kolona se je premaknila naprej, vse do roba gozda. Tu se za nekaj trenutkov ustavi. Časa ni dosti a noge so že tako utrujene od neprestanih pohodov, da že kar nočejo prav ubogati. Komaj nekaj metrov stran je sameval osamljen štor. Korak se usmeri k njemu, težak nahrbtnik, ki vleče k tlom zdrsne z ramen in končno si lahko noga odpočije.

Vse je tiho, vsak je našel svoj prostor. Pogled se spušča od obraza do obraza, od borca do borca in potem se dvigne naprej proti zidovju, ki ga ovija mrliška tesnoba. Kako mrakobna je ta harmonija smrti.

Roka poseže v žep. Kos svinčnika, oglja ali temne krede je bil vedno v njem. Tudi papirja še ni zmanjkalo. Biti slikar v teh dneh. Kaj vse je sililo kar samo od sebe na papir: razdejanja, smrt, bolečina ali pa morda upor bes, trdo stisnjena pest, obraz, ki mu niti napor dolgih pohodov niti negotovost izida naslednje bitke ne more omajati trdovratne upornosti... kratek stok predrami zamišljenost... mrliško bled obraz ranjenca, ki leži na nosilih se je obrnil proti njemu. Bolečina v njegovih očeh je tako živa. Najbrž bo umrl.

Roka se premakne, za njo pa ostajajo črte, sence in kakor, da bi se delček življenja selil na tisti košček papirja, vstajajo podobe iz časa, ki ga je rodilo prekletstvo. Partizanski slikar. Njegova podoba in njegovo delo. Kaj nam pomenijo danes njegove stvaritve? A si lahko predstavljamo kakšna so bila pota koder je hodil? Kar tako najbrž ne. Toda če pogledamo njihove slike, si vseeno morda lahko. Delček po delček se z vsako risbo seli v nas in nam pripoveduje zgodbo za zgodbo.

Dolga so bila leta NOB in veliko je bilo tragedij. Tudi risb in grafik, ki so se ohranile iz teh časov je veliko. „Nad 5.000 jih je samo v našem muzeju“ nam je povedal kustos Muzeja ljudske revolucije v Ljubljani Iztok Durjava, ki je izbral risbe za razstavo v Poslovnem prostoru Iskre v Ljubljani, in dodal:

„Ni bilo lahko izbrati 34 izmed 5000 risb, kolikor jih avla PPC dopušča.

Moj cilj je bil, da so zastopani glavni avtorji in najbolj značilni motivi.“

Tudi nam se zdi njegova odločitev pravilna. Kratek ogled razstave, nas popelje v pisan ustvarjalni svet partizanskega slikarstva in to tako v smislu umetniške vrednosti kot tehnike risanja. Prav lahko smo občutili bogastvo ustvarjalne moči, kakor tudi kratek bežen trenutek navdiha, ko je nastala majhna skromna risbica z veliko pripovedno močjo.

Ob tej priliki se je še tradicionalno izkazal Iskra Marketing z izdajo ličnega kataloga, v katerem so predstavljeni avtorji s po enim svojim delom in kratkim vendar dovolj zgornim opisom njihove življenjske poti tja do konca NOB.

Zdaj prepustimo besedo še kustosu Iztoku Durjavi, ki je ob tej priliki napisal spremne besede v katalogu, katerih večino povzemamo tudi mi.

„Predstavitve partizanske risbe se nam

zdi upravičena predvsem za to, ker tvori največji del partizanske likovne produkcije, kar je v zvezi z njenimi posebnimi pogoji med narodno osvobodilnim bojem.

V nasprotju z danes že znamenito slovensko partizansko grafiko, ki je bila resnični proizvod boja in revolucije ter njenih potreb, pa je bila prav risba tisti sektor medvojne likovne prakse, ki je dopuščal večjo likovno sproščenost in predvsem bolj osebno odnos umetnika do revolucije in boja.

To slednje še zlasti velja za podobe t.i. „partizanske krajine“, v Fragmentih zastopane tudi na naši razstavi, kjer ob naravnostnih risbah požganih domačij razmišljamo o globoki prizadetosti umetnika ob pustošenju slovenske zemlje. Ohranilo se nam je veliko teh del in ob njih skupnem pomenu lahko sledimo osebnim risarskim rokopisom Božidarja Jakca, Vita Globočnika, Franceta Miheliča, Doreta Klemenčiča in bratov Vidmarjev.

Portretiranje in s tem ohranjanje podob soborcev je bila naloga, za katero je umetnike zadolžila revolucija in izpolnjevali so jo prav vsi, še posebej pa Božidar Jakac s svojim enkratnim grafičnim ciklom. Na naši razstavi smo zaradi izjemne kvalitete predstavili nekaj portretov Nikolaja Pirnata.

V partizanskem fondu risb pa po našem mnenju zavzemajo posebno mesto nekatera dela Franceta Miheliča. Medvojni čas je s svojim revolucionarnim viharjem primoral slikarja, da je posegel v svoj kurentovski inventar, ki je še enkrat potrdil svoj univerzalni pomen, ki ga je slikar dal tudi slovenskemu boju in revoluciji z alegorično podobo Revolucije.

Posebno pozornost zasluži med razstavljenimi deli tudi Skica iz brigade Nandeta Vidmarja, saj je fragment enkratnega vizuelnega dnevnika bojne poti slovenske brigade in je dokument tiste strani partizanskega boja, ki se je lahko izrazila samo skozi likovno.

Na razstavi smo z risbami predstavili tudi mlajše likovnike – partizane, ki jim je bil prav vojni čas prva „akademija“. Alenko Gerlovič, Franceta Slano, Ivana Seljaka in Iveta Šubica poznamo predvsem prek njihovih grafik. Med njihovimi izdelki so dragocene zlasti risbe Iveta Šubica iz leta 1942.

Namen naše razstave je, da vzpodbudi k seznanjanju z bogato dediščino medvojne likovne ustvarjalnosti čim več delovnih ljudi in da nas še enkrat prepriča o pomembnem deležu slovenskih likovnih umetnikov v narodnoosvobodilnem boju in revoluciji.“

Boris Čerin

Sodelovanje likovnikov Iskre

Člani društva likovnikov Beogradsko izdavačkov grafičkov zavoda (BIGZ) in društva likovnikov ZP Iskra so se pred pol leta dogovorili za sodelovanje. Začeli naj bi z izmenjavo razstav obeh društev.

Prvi del skupnega sodelovanja bo uresničen 20. oktobra 1978, ko bo v počastitev dneva osvoboditve našega glavnega mesta Beograda 15 članov društva likovnikov SOZD Iskra razstavilo 32 svojih del v galeriji BIGZ v Beogradu, ulica vojvode Mišića 17. Razstava bo odprta do 5. novembra 1978. Dela je tudi za to priložnost izbral dr. Cene Avgušin.

Predstavitve likovnikov ISKRE v Beogradu pomeni lepo vzpodbudo za nadaljnje delo članov tega aktivnega in uspešnega društva, ki se zadnja leta bolj in bolj uveljavlja v okviru slovenskih amaterskih likovnih skupin. Tako sta npr. letošnja in lanske letna razstava v Ljubljani prinesli društvu dosti priznanj in ga uvrstila med najboljša v Sloveniji.

Okvir slikarske tematike izpolnjuje na razstavi predvsem krajina, predstavljena v najrazličnejših in načinih od realistično do imperialistično oz. surrealistične obarvane od čiste krajinske podobe do krajine, izpolnjene z arhitekturo itd.

Med razstavljenimi deli se srečamo tudi s tihožitjem, s portretom in spet z realistično in abstraktno obarvano predmetnostjo.

V manjši meri je zastopano kiparstvo, ki se omejuje le na dve smeri, ki pa pomenita hkrati tudi dve različni generaciji kiparjev.

V tehniki prevladuje olje, sledita mu akvarel in risba, v grafiki pa linorez. Plastika je oblikovana v lesu in v varjenem železu.

Kompozicijsko dognana, risarsko zgledno zasnovana in kar dokumentarno verna so dela MARTINA GORIČANCA. Njegove pretežno arhitekturne krajine sodijo med najboljše posnetke naše ljudske arhitekture in njenega vaškega ambientsa.

Po temi je Martinu Goričancu blizu akvarelist MILENKO KLJAJIČ, le da je njegov pristop do slikarskega motiva zdaj dokumentaren, zdaj zopet močno osebno. Vsekakor pa so slikarju prav začetni risarsko dognani in kompozicijsko pretehtani akvarelni posnetki krajine in še posebej arhitekture, prinesli največ priznanj.

MLADEN RADOJČIČ se je na razstavah doma in v Piranu (EX tempore) uveljavil predvsem s svojimi posnetki mestnih ambientov v olju. Njegova Ljubljana z Robbovim vodnjakom je kompozicijsko stabilna in barvno razgibana slika. Bolj umirjen v koloritu je Piran, tista slika, ki mu je pred leti omogočila sodelovanje na piranski ekstemporalni razstavi prireditvi.

ŠTEFAN HORVAT išče svoje vzore v poimprezionistični slikarski sferi. Njegove krajine po sledeh 2. grupe odredov so z občutkom za dokumentarnost in svojo zgodovinsko razpoložljivost komponirane oljne slike.

Rahlo odmevnost na impresionistični način slikanja ugotavljamo tudi v delih STANETA GRICARJA. Razstavljena slika Morje kaže željo po čim bolj intenzivni barvni nasičenosti slikarske ploskve.

BERNARD ŠRAJ je s svojim posebnim koloritom ustvaril nov tip krajine. Njegovi izseki iz narave nosijo v sebi neko posebno razpoloženje, ki včasih spominja na surrealistične slikarske realizacije.

Sledi romantičnega pogleda na krajino ugotavljamo v delu MARKA KAVČIČA, še posebej v njegovi razpoložljivi poudarjeni oljni kompoziciji. Zarja.

ALOJZ DULAR združuje v svojem delu prizadevanja krajinarja, portretista in slikarja tihožitij. V vseh treh slikarskih vrstah se avtor kaže kot privlačen, tudi za vsebinsko plat slike dojemljiv realist z izbrušeno kompozicijsko zasnovano in umirjenim, stvarnim koloritom.

Občutljiv in razpoložljivi pogled na naravo in njeno barvno in svetlobno enkratnost kaže tihožitje Moj vrt VIDE ŠTAMBERGER.

Zelo objektivni, v kompoziciji in koloritu uravnovešeni odnos do naravne resničnosti kaže tihožitje LJUDMILE RAJAJČIČ.

Svet naivne, kar otroško neposredne fantazije veje iz del ZLATE VOLARIČ. Bogato pripoveden, v izrazu lahkoten, v kompoziciji razgiban in po vsebini human in optimističen svet naše vsakdanjosti, ki ga slikarka prikazuje, nas ne vznemirja, tem-

LITERATI ISKRE IMAJO MENTORJA

Odkar je nekdanji mentor naše literarne skupine Taras Kermauner iz določenih razlogov odpovedal delo s skupino, smo bili literati brez mentorja in smo iskali drugega. V ožji izbor za mentorja je prišel prof. France Pičnik iz Kranja, ki smo ga prosili za strokovno vodenje literarne skupine.

Tako smo se prvič srečali 10. oktobra v mali sindikalni dvorani. Iz spontanega pogovora, ki se je razvil med literati in novim mentorjem je bilo takoj razvidno, da imamo mnogo stičnih točk in da bo sodelovanje na zadovoljivi ravni. Prof. Pičnik nam je nakazal več delovnih smernic v premislek, ki bi lahko zelo ugodno vplivale na skupno delo in publiciteto literarne sekcije kot tudi kulturnega delovanja nasploh, katerega prerez je viden iz zbornika „Globoko v nas“. Zbornik predstavlja uspeh pobudnikov in vseh sodelujočih avtorjev.

več na nek poseben način pomirja in razveseljuje.

BOJAN ŠAVER želi na preprost način izpovedati tisto življenjsko ali zgodovinsko resničnost, ki bi morda v uglajeni obliki sledila. Njegove slikarske poteze zares niso likovno najbolj dognane, toda tisto, kar nam želi povedati, nas prevzame in prepiča.

IZIDOR JALOVEC se že od prvih likovnih poskusov najprej ukvarja z grafičnim oblikovanjem in je eden redkih in

obenem uspešnih grafikov v skupini. Njegove na pogled abstraktne kompozicije niso rezultat neke izključno fantazijske igre, temveč so odprte na bolj ali manj redno izhodišče, iz katerega črpajo svojo oblikovno in vsebinsko moč.

V kiparskih delih JOŽETA VOLARIČA se iz leta v leto bolj in bolj soočamo z neizprosno realnostjo, ki jo prinaša življenje. Teža življenjskih usod odmeva v vedno bolj številnih in raznolikih kiparjevih kompozicijah, ki so varjene v železu, čeprav so številne med njimi manjšega formata, nosijo v sebi monumentalno zasnovano in jih avtor, vsaj najbolj uspele, uporablja za obsežnejše in zahtevnejše spomeniške naloge (Mati z otrokom, Upornik, Rudar, Matija Gubec itd.).

Kiparsko delo JANEZA VOVKA je na razstavi predstavljeno z dvema v slovenski pripovedni prozi znanima literarnima likoma – Krjavljem in Jurčičevega Desetega brata in glavnim junakom iz Levstikovega Martina Krpana. Popularnost obeh junakov se prenaša tudi na njihovo likovno realizacijo in tako veljata Krjavelj in Krpan obenem za najbolj uspele del našega kiparja.

Literarna sozvočja

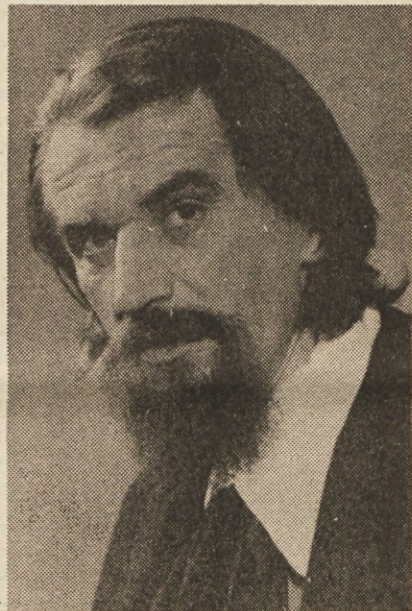
Med avtorji, ki smo vam jih že predstavili, je kot pesnik najbolj znan Marijan Štancar-Monos. S pisanjem se je pričel ukvarjati pred 25 leti. Piše pa poezijo in prozo.

Njegova prva črtica je bila objavljena leta 1951 v Ljubljani, prva pesem pa v letu 1957. V svojem dvainvajsetem letu je izdal prvo zbirko 27 pesmi „GLEJ – ČLOVEKI!“

Sodeloval je tudi s skupino mladih literatov „Sopotniki.“ Z literarnimi večeri so nastopali po Sloveniji. Leta 1963 se je zaposlil v Iskrini tovarni števcev v Kranju in se vključil v del komisije za kulturo mladine Elektromehanike. Izdal je tudi zbirko „Feniks“.

S svojimi deli sodeluje v slovenskem revialnem tisku doma, delno tudi v zamejstvu, s prevodi pa tudi v Književnih novinah. Udeležuje se srečanj delavcev – literatov iz vse države, tako v Kragujevcu kot Kosovski Mitrovici. V Kosovski Mitrovici je dobil najvišje možno priznanje – Zlato pero.

V zadnjem času največ piše razmišljajoče, delavske in svobodoljubne pesmi. Večkrat sodeluje na literarnih večerih.

SLOVENSKA ZEMLJA

*Slovenska Zemlja, kaj si kriva,
da še nimaš že Sinu,
ki ne le pod Golico Lipi odkriva
Korenine Gospe Sveti
ki na Severu Spominčicam
razkriva,
korenine Slovenkam odpira
pravega stanu;
svoboden Nagelj se v Kamniku
ne skriva ...*

Živ Plug – ognjeno Želo!

Ne verige v kleti!

Prebrali smo za vas

Danes sedemdesetletni finski pisatelj Mika Waltari ni neznan slovenskemu bralstvu, in tako v domovini kot v tujini uživa ugled nedvomno pomembnega sodobnega finskega pisatelja. Že lep čas je namreč minilo, odkar smo dobili v slovenskem prevodu njegov obsežni roman „Egipčan Sinuhe“, ki ga je bil pisatelj napisal 1945. leta. Prva predstavitev tega pisatelja v slovenščini je hkrati pomenila tudi njegov uspeh pri naših bralcih, njegov roman je bil namreč kmalu po izidu razprodan.

In zdaj ga dobivamo vnovič, v drugi izdaji, kar je vsekakor po svoje zanimivo in zato tudi vredno, da o romanu zapišemo nekaj besed.

Waltari se je namreč v svojem romanu lotil po že preizkušeni metodi realističnega romana pisanja zgodovinskega romana iz daljne egipčanske zgodovine. Kajti junak romana, Egipčan Sinuhe, je zdravnik in nekakšen pisec, kronist svoje dobe. Čeprav je njegovo rojstvo zavito v vznemirljivo skrivnost, je vendar roman postavljen v čisto določeno zgodovinsko obdobje, in sicer v čas egipčanske zgodovine, ko se obdobje 18. dinastije faraonov bliža koncu in je ob bregovih Nila nastala nova država, ki je po osvojitvi ozemlja na Bliznjem vzhodu tja do Eufrata na vzhodu, dežele Hetitov na severu in Nubije na jugu postala vodilna velesila v Sredozemlju. Središče te nove egipčanske države pa je bilo sveto Amonovo mesto Tebe. Po nastopu vlade verskega reformatorja faraona Ehnatona, ki se je posvetil češčenju svojega boga Atona in zgradil novo prestolnico, katere je imenoval po njem, pa je začel ta mogočni imperij propadati, dokler ni po Ehnatonovi smrti tega propada do neke mere zaustavil vojskovodja in poznejši faraon Harembah. To so torej zgodovinska dejstva, ki tvorijo ozadje in okvir našega romana.

Skozi oči, doživetja in pripoved zdravnika Sinuha pa postane ta zgodovinski, tako oddaljeni okvir nenavadno živ in pester, saj spremljamo že prej omenjene zgodovinske preobrate v Egiptu za časa vlade faraona Ehnatona. Tako se podrobno in plastično seznanjamo z življenjem na faraonskem dvoru, političnimi in ljubezenskimi spletkami, šegami in navadami takratnega časa pa tudi z vsakdanjim življenjem preprostih ljudi tistega časa v zares napeti in razburljivi zgodbi.

In še nekaj sodobnega bralca ves čas med branjem na nekaj opozarja: primerjava z današnjim časom, ki je tako neverjetno podoben času in dogajanju nekaj tisoč let nazaj. Aluzije na sedanjo svetovno politiko, njene metode in načine so izredno podobne ravnanjem nekdanjih faraonov v Egiptu, čeprav vemo, da se zgodovina ne ponavlja, medtem ko ostajajo nekatere človeške poteze skoraj natanko takšne kot v davni. In tudi zaradi tega, poleg čisto zgodovinskega čara in historične verodostojnosti, je roman zagotovo pridobil številno bralstvo po svetu in seveda tudi pri nas.

Waltarijevega „Egipčana Sinuha“ je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani v prevodu Marjana Bregarja in opremi Kazimirja Rapoše.

D. Ž.

Vzpodbuden posel

25.000 TELEVIZORJEV „KEKEC“ GRE V IRAK

V TOZD TV Pržan smo se pogovarjali z vodjo komercialnega sektorja dipl. oec. Andrejem Ostercem in se pozanimali za poslovanje z zunanjimi kooperanti, problematiko izvoza in prodajne uspehe.

Vaša proizvodnja je tesno povezana z zunanjimi sodelavci. Kako ocenjujete to kooperacijo in kakšni so vaši načrti za v bodoče?

Imamo tri zunanje kooperante: Tesla, Braun in Thorn.

S češko firmo Tesla smo povezani že 5 let in lahko rečem, da je naše sodelovanje plodno, na zadovoljivi ravni in ga v bodoče nameravamo še bolj razširiti tako, da bomo dosegli še višjo raven. S kvaliteto njihovih izdelkov smo povsem zadovoljni, saj je na svetovni ravni in je tudi na zahodnem tržišču povpraševanje po njih.

V okviru te kooperacije uvažamo slikovne cevi in še nekaj drobnih pozicij, hkrati pa težimo, da bi naše sodelovanje razširili še na akustiko, saj Čehi slovijo po dolgoletni tradiciji.

Naslednji naš zunanji partner je Braun. Tudi z njim poteka kooperacija zelo uspešno, saj že nad 10 let sodelujemo v proizvodnji brivnikov. Mi brizgamo zanj plastične kasete za brivnike, kot protivrednost pa uvažamo sestavne dele.

Tu je še potrebno poudariti, da obstaja v Evropi samo 5 proizvajalcev električnih brivnikov, med katerimi je Braun eden izmed vodilnih.

V celoti osvajamo njegove najnovejše tipe tako, da program, ki ga opušta Braun, opuščamo tudi mi, vse njegove tipe pa vzporedno z njim uvažamo v proizvodnjo. Lahko rečemo, da so naši brivniki na isti ravni, kot katerikoli drugi najkvalitetnejši na zahodnem tržišču.

Tako smo na primer, v tem smislu, opustili Sixtant in prešli na nov brivnik Synchron in Synchron plus. Medsebojno sodelovanje pa nameravamo še razširiti na baterijski brivnik Braun-Sprint in tako dopolniti program.

Potem je tu še angleška firma Thorn, od katere uvažamo sestavne dele. V tem primeru gre za kooperacijo Iskre, kjer DO Elementi izvažajo svoje izdelke v Anglijo, mi pa za protivrednost dobimo dele za televizorje.

Tudi to sodelovanje poteka uspešno in ima zadovoljive rezultate, saj je firma Thorn zelo soliden partner in je povsem na ravni tovrstnih proizvajalcev na zahodu.

Mimo teh kooperacij smo vezani še na čisti uvoz. Od ZDA in Japonske kupujemo slikovne cevi, ki predstavljajo 1/3 celotne vrednosti televizorja, kar je zelo velik odstotek in predstavlja izredno obtežitev za našo rentabil-

nost. Zato si prizadevamo, da bi čim več delov proizvajali doma in v tem smislu tudi postopno osvajamo proizvodnjo posameznih delov.

Kako je pa z vašim izvozom na angleško tržišče?

To tržišče je postalo tudi za nas zanimivo. Precej se trudimo, da bi se plasirali s črno-belimi prenosnimi televizorji. Na zahodu je veliko zanimanje zanje, ker se pojavlja kot drugi televizor v gospodinjstvu, hkrati pa smo po designu in kvaliteti na dovolj visoki ravni tako, da v tem smislu docela zadovoljujemo potrebe tega tržišča, kamor nameravamo prodreti še z zvočnimi boksii.

Kakšni so pokazatelji v vašem izvozu?

Če pogledamo izvoz v zadnjih štirih letih, lahko vidimo, da poprečno narašča. Mi si pri tem maksimalno prizadevamo, ker se zavedamo, da brez lastnega izvoza ne bomo mogli reševati naše uvozne problematike, kajti še vedno smo vezani na uvoz sestavnih delov, predvsem tam, kjer domači proizvajalci še niso sposobni ponuditi elementov, ki so nujni za proizvodnjo elektronike.

leto	izvoz v 000 din	% od celotne realizacije
1975	28.934	12,5
1976	46.715	14
1977	42.380	10
1.-9. '78	37.845	10,2

Ocena, na podlagi izvoza v prvih devetih mesecih je za letošnje leto okrog 50 milijonov dinarjev, kar predstavlja približno dobrih 10 % celotne proizvodnje.

Kako pa kaže za naprej?

Za naslednje leto nam je uspelo podpisati pogodbo z Irakom za 25.000 prenosnih televizorjev „Kekec“, kar znaša približno 45 milijonov dinarjev v konvertibilni valuti. To je precej veliko naročilo in bomo zaradi tega morali povečati svoje proizvodne zmogljivosti, ker ne želimo realizirati tega izvoza na račun domače prodaje. Zavedamo se, da je status na domačem tržišču zelo pomemben in da ga ne gre zanemarjati.

Kako so potekali pogovori in katera težava so vas najbolj ovirale?

V začetku leta smo se začeli prvič pogovarjati z iraškimi kupci in po devetih mesecih se je pogodba realizirala.

Glavna problematika je bila pri cenah. Ker smo prisiljeni uvažati dobršen odstotek delov, je naša proizvodnja izredno obremenjena. Za vsako devizo moramo plačati 40 % uvoznih dajatev in nato še 25 % znotraj Iskre.

Vse skupaj je to 65 %, kar nas izredno obremenjuje, ker uvoženi deli predstavljajo 1/3 vrednosti televizorja. Vendar pa, kot rečeno, smo prisiljeni izvažati in smo na koncu le našli skupen jezik s kupcem.

To tržišče v Iraku si želimo še nadalje zadržati in kot kaže, imamo za to vse možnosti. Vse svoje napore bomo posvetili še posebej kvaliteti tako, da bo v tem smislu povsem zadovoljila, kajti imamo že tudi opcije za nadaljnjih 25.000 televizorjev v letu 1980.

V teku so tudi pogovori o prodaji namiznih sprejemnikov Gama-senzor. Trudimo se, da bi jo uresnili.

Kako pa je s prodajo na tržiščih v drugih neevropskih deželah.

Z nekaterimi imamo stike. Po možnosti se nameravamo plasirati tudi na njihovem tržišču, ki je vsekakor zanimivo za našo proizvodnjo.

V tem času se je pokazalo precej problemov in na katere bi vi še posebej opozorili?

Za nas bi bilo zelo pomembno, če bi se vsaj znotraj Iskre uspeli dogovoriti in vzpostaviti take dohodkovne odnose, ki bi dolgoročno zagotavljali pravilno izvozno politiko. Treba je poudariti, da na tem področju nismo naredili ničesar in nas zato čakajo še velike naloge.

Nedopustno je, da bi končni proizvajalec nosil vse obremenitve, še posebej če predstavljajo 2/3 izdelka deli dobaviteljev, ki z izvozno problematiko niso prav nič prizadeti.

Nadalje je tu še sodelovanje z Iskro Commerce. Z njimi imamo dogovorjeno provizijo za izvozno-uvozne storitve, kar pa verjetno ni povsem v skladu z dohodkovnimi odnosi. Tako za izdelek, ki ga želimo izvažati, moramo najprej plačati provizijo za uvoz materiala, ki se nato ponovi še pri izvozu. Vemo pa da izvoz ni vedno akumulativen.

Bi za konec še morda kaj dodali?

Naša želja je, da bi skupno z našimi dobavitelji in IC nastopali na zunanjih tržiščih, s čemer bi si lažje zagotovili povečanje izvoza, kar je naša skupna nujnost, če želimo v bodoče napredovati na področju elektronike. B. Čerin

DOPISUJTE V ISKRO

programa brez spodsrljajev, zato si želimo še kdaj kaj takega, kjer bi bilo združeno prijetno s koristnim, saj nenazadnje družabnost in tovarištvo dviga delovnemu človeku moralo in storilnost tudi na delovnem mestu!

Boris Berginc

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta
MILANA ŽVOKLJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem na traku E 7 in E 6 TOZD Števcu za podarjeni venec, denarno pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti

žalujoča hčerka
Marija Benedičič
z družino

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željenc, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischnig (Siroka potrošnja), Franc Kotar (IEE) in Marko Rakušek (Avtomehanika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

V sodelovanju z SSES — Zveznim strokovnim odborom za sestavne dele, mikroelektroniko in materiale pri ETAN-u Ljubljana, smo pripravili

3 in 1/2 dnevno strokovno potovanje v Munchen — Elektronika 78"

PROGRAM POTOVANJA:

- dan — 8. 11. (sreda)
Odhod iz Ljubljane (TRG OSVOBODITVE — UNIVERZA) ob 12. uri. Vožnja skozi Ljubeljski predor v smeri Spittal — Katschberg, mimo Salzburga do nemške meje. Po prestopu iste nadaljevanje vožnje do Münchna. Namestitev v hotelu Hollandhof, Leonrodstrasse 79, večerja, prenočišče
- dan — 9. 11. (četrtek)
Po zajtrku prevoz na razstavo — celodnevni ogled. Večerja, prenočišče
- dan — 10. 11. (petek)
Zajtrk, prevoz na razstavo — celodnevni ogled. Večerja, prenočišče.
- dan — 11. 11. (sobota)
Zajtrk, prosto dopoldne za eventualne drobne nakupe ali ogleda. Ob 13. uri povratek, ter vožnja mimo Salzburga, predora Katschberg — Spittal — Ljubelj, prihod v Ljubljano ob ca. 21. uri.

Cena potovanja je po osebi din 2.760

V ceno je vračunano: avtobusni prevoz z vozilom Mercedes na celotni relaciji, gostinske usluge navedene v programu (na bazi polpenzionov), vstopnica za sejum (dva dni 9. 11. in 10. 11.), pristojbine za predor, Katschberg, pristojbina za avtocesto, ter stroški organizacije in vodstva potovanja. PRIJAVE SPREJEMA INEX — POTOVALNA AGENCIJA, Ljubljana, Titova 25 do vključno 25. 10. 1978.

OB PRIJAVI PREDLOŽITE:

- prijavnico INEX ali
- naročilnico podjetja
- za skupine poimenski seznam udeležencev

DOPLAČILO:

— KATALOG — ELEKTRONIKA 78" DM 12 (din 115)

HOTELSKA NAMESTITEV:

- nameščen boste v dvoposteljnih sobah, od tega 8 enoposteljnih.
 - polovico hotelskih kapacitet je s tuši, vse ostalo samo s toplo in hladno vodo.
- PREDNOST s tuši (do zasedbe) bodo imeli vsi tisti prijavljenci, ki se bodo prijavili pravočasno.

STROŠKI ODPOVEDI:

- do zaključnega roka prijav din 500
- po zaključenem roku prijav zaračunamo celotno vsoto aranžmaja, razen če prijavljenec pridobi novega potnika.

OPOMBA:

- Cena potovanja je prirejena po sedaj veljavnih cenah in sedaj veljavnem deviznem tečaju (3. 10. 1978). Če bi prišlo do znatnejših sprememb, se temu primerno spremeni tudi cena potovanja.

INEX POTOVALNA AGENCIJA
LJUBLJANA

DRUGA REDNA SKUPŠČINA SMUČARSKEGA KLUBA ISKRA-TELA

S sprejetjem pravil je bil 22. novembra 1977 ustanovljen in 23. marca 1978 tudi formalno registriran pri Upravi za notranje zadeve smučarski klub TELA—Iskra.

Ko je na drugi redni skupščini, ki je bila v začetku tega meseca predsednik izvršnega odbora Štefan Vilar poročal o dosedanjem delu kluba, je ocenil tako porast članstva od 83 na cca 150 članov, kolikor jih ima danes, kot zasedbo strokovnega kadra. Poročal je tudi o prireditvah in akcijah, kiso se jih člani udeležili. Med drugimi pohoda ob žici okupirane Ljubljane, mladinskega izleta mladinske organizacije TOZD TELA, smučarskega trima na Golteh, Trnovskega teka itd. Ne gre zanemariti tudi delovanje na družbenopolitičnem področju, kjer je vodstvo kluba izpostavilo stike s Smučarsko zvezo Slovenije, Temeljno telesno kulturno skupnostjo občine Bežigrad, krajevno skupnostjo Savsko naselje in društvom za šport

in rekreacijo Partizan iz Savskega naselja. Predvsem slednja dva sta z velikim razumevanjem sprejela klub z vsemi težavami in problemi. Z njihovo pomočjo je klub pridobil poslovni prostor v Društvenem domu Savsko naselje ter v souporabo trim kabinet.

Glede na povečanje članstva, predvsem pa glede na pričakovano povečanje v tej sezoni, je postala sedanja organizacija kluba preozka. Ta ugotovitev je bila podkrepjena s predlogi za spremembo pravilnika, ki so bili na skupščini tudi sprejeti. Spremembe je doživelo tudi vodstvo, ki ga je po dosedanjih pravilih sestavljal petčlanski upravni odbor in tri komisije. V novi sestavi vodstva, ki se je na podlagi predlogov bistveno razširil (predvsem število komisij) in po opravljenih volitvah pa je njegova sestava sledeča:

- predsednik društva: Štefan Vilar
- podpredsednik društva: Jože Požru
- predsednik komisije za tečaje, rekreacijo in izlete: Vlado Zupan
- podpredsednik komisije: Nada Urbar
- predsednik komisije za propagando: Matjaž Thurhenher
- podpredsednik komisije: Dušan Popovič
- predsednik strokovne komisije: Andrej Tržan
- podpredsednik komisije: Zdenko Banak
- predsednik komisije za smučarske teke: Franc Jeras
- podpredsednik komisije: Franc Ravljan
- predsednik gospodarske komisije: Uroš Nemar
- podpredsednik komisije: Milan Mirtič
- predsednik sodniške komisije: Dušan Mirtič
- podpredsednik komisije: Janez Robas
- referent za SLO: Janez Podlesnik
- tajnik: Dragica Ivezić
- blagajnik: Slavka Kukovičič

Glede na to, da je klub že prerastel okvire temeljne organizacije, katere ime nosi, so člani na skupščini sprejeli novo ime kluba in sicer SMUČARSKO DRUŠTVO SMUK, ki deluje v okviru Smučarske zveze Slovenije. Društvo je odprtega tipa in predvsem rekreacijskega značaja.

V delovni program društva, ki so ga za leto 1978/79 na skupščini sprejeli, sodijo naslednje naloge:

- razvoj množičnega, rekreacijskega smučarskega športa za potrebe delavcev, občanov, mladine, ki je hkrati združeno s cilji in potrebami splošne ljudske obrambe
- razvijanje demokratičnih in samoupravnih odnosov v društvu ter skupno odločanje o temeljnih vprašanjih v zvezi z delovanjem društva
- moralno-politična vzgoja članov društva, utrjevanje zdravja ter delovnih in obrambnih sposobnosti
- vključevanje novih članov
- Medtem ko so ostale, specifične naloge zajete v programu dela komisij za rekreacijo, propagando, smučarske teke ter strokovne in gospodarske komisije.

PRAVNIŠKI KOTICEK

Vračanje štipendije

Študenti ne izpolnijo vedno svoje štipendijske pogodbe, iz raznih vzrokov, med njimi tudi zaradi tega, ker si v teku študija najdejo tako organizacijo združenega dela, kjer jim je obljubljen boljši osebnih dohodek. Pri tem je sicer res, da si vsakdo prosto izbira delo in organizacijo, kjer bi rad delal, toda pri tem je treba tudi upoštevati, da je treba pogodbe vestno in pošteno izvrševati.

Če je študent v rednem delovnem razmerju, pa prejema pri tej svoji organizaciji štipendijo, recimo za študij ob delu, je za spor o izvršitvi pogodbe pristojno sodišče združenega dela. Ko tak študent konča študij, mora — tako se glasijo pogodbe — ostati določen čas pri štipenditorju na delu. Če z diplomom v žepu odide drugam, mora vse, kar je prejel na račun štipendiranja in pomoči ob študiju ob delu, vrniti.

Če pa študent ni v rednem delovnem razmerju, ampak je tkzv. čist študent, reden študent, pa po končanem študiju ne izpolni pogodbe in sprejme delo drugod, ne pri svojem štipenditorju, je za tak spor pristojno redno sodišče. Tako sklep Vrhovnega sodišča Slovenije z dne 18. 5. 1976, Pr. 13/76, s katerim je ob sporu glede pristojnosti odredilo, da je pristojno redno sodišče, če študent ni bil istočasno delavec pri štipenditorju, niti ni kasneje pridobil lastnosti delavca pri štipenditorju. Enako tudi sklep Pr. 9/76. Pri tem bi še študentom položil na srce, da štipenditorji predudarijo, koga bodo štipendirali, da v času študija računajo z njegovim delom, ko bo končal študij, da imajo lahko poleg zahtevka na vračilo štipendije še drugo škodo. Zahtevkov na povračilo take druge škode menda doslej ni nihče uveljavljal, možen pa je.

Čafl

Prijeten izlet

„Veš pr n's smo v soboto mel prima izlet“. Sej veš, sindikat. Več k pa sto nas je blo. „A ste ga sral, a? Provozprov pa vem koko je tam. Al se ga nažrejo kukr krave, da domu ne znajo, al pa ga tist hudič (vo-dič) tko poserje, da vse sk'o ni za n'kamr. Sej sploh n'č več ne znajo zrihtat!“

Tako približno tečejo pogovori po sindikalnih izletih. Toda letos v „Iskri“ TOZD TEL na Blejski Dobravi potekajo povsem drugačni pogovori. Morda izlet v Kumrovec, dne 7. oktobra res ni bela vrana, toda bil je resnično enkrat.

Že po kakem kilometru vožnje proti Kranju je razpoloženje rastlo in v vseh treh avtobusih Viatorja TOZD Jesenice, je pred našo prvo postajo na Trojanah veselje pre-rastlo v dokaj vbrano pesem. Čeprav so nas grozote druge svetovne vojne po ogledu narodnega muzeja nekoliko onerazpoložile, smo po kosilu kaj kmalu ubrali stari tir radosti — vse do Kumrova, kjer smo videli film o tovarišu Titu, v domu borcev NOB in mladine Jugoslavije. Lahko smo se prepričali, da ni bila zaman nagrajena arhitektura samega doma, kajti če si se sprehodil okoli nje, si imel občutek veličine in hkrati skromnosti in pristopnosti. In prav tak je tudi naš dragi tovariš Tito.

Taka je tudi njegova rojstna hiša. Majhna, vendar lična in čista, kakršne so mnoge v Hrvatskem Zagorju.

Po prijetnem občutku, da smo videli prenekatero stvar, ki jo je uporabljal sam naš predsednik republike, smo odpotovali proti Polževem, kjer so nas toplo sprejeli in nas zabavali prav do našega kasnega odhoda.

V imenu vseh prisotnih na izletu, (njihova je tudi pobuda za ta članek), se zahvaljujem OO sindikata TOZD TEL Blejska Dobrava, posebej pa še vodji izleta in organizatorju, ter predsedniku OO sindikata tovarišu Jug Alojzu, za brezhiben potek vsega, česar smo bili deležni. Vsi se zavedamo, da ni lahko pripraviti tako obsežnega